Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН.

(«СВЕТЪ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьйлу 1923 шера дуьйна • ЕРА, 3 январь, 1974 шу. • № 2 (1519). • Мах 2 кап.

Гудермесски района «Степной» совхозе схьадаьлла юрта бахаман техника ремонт еш. Цу даьккхе хьинаре къахьег токарь Хаджимурадов Iумара. Дийтта шу да токарь волуш ио болх бу.

Ден нормаш 135—140 процент кхочашъю коммунистически къахьегама ударник аха цIе лелош токаро.

СУРТА ТIА: оьтхал юстаре воьл токарь Хаджимурадов Iумар.

Я. ЦУЕВА сурт.

ФЕРМЕ ЛОСТАМ ХИЛЧА

Арахьара тIаьхьежача а хоарча лостамах а дика уйла чуйоссийташ ю Назрановски района «Октябра 40 шу» цIарах совхоза № 1 йолу шурий-тоьарин ферма. Доахан латта меттигаш а цIена ю, керла тасса кIалтьарнар ю. Йиллачу тоха кхоаб доахан, рацион тоьлла ю еш. Скотникаша боккха терхам тIабохийт хьалхашка дилла доахьар юхе хIама ца хуташ хьайбашка деррига дайтара.

Иштта гIулакхах дог лазаш хьегача кьих хьахулар гIадвуташ да. Укх шера цхьа Iаса дIа ца къастийташ уж хьалкхедарa тIехьевьовсан доаттабаьб хьайбаш леладераша. ХIара бIаь Iатта тIехьара планагIа 85 Iаса кхеде дезаш яр ферма коллектив. Цхьабакъда, ферма хьайбаш леладераша шоай торонашка а хьежа хIара бIаь Iатта тIехьара 90 Iаса кхеде социалистически декхараш тIаийцар. ХIьа шу чакхдоалаш 95 Iаса кхелаьа ферме.

Ферма коллективо дика тIехкхоачашъяьй шура яккхара 1973 шера план. Пачхьалкхенга планагIа 4030 тонн дIалла езача 20 декабрь такхоачаш 4350 тонн шура дIа а яьй социалистически декхараш кхоачашдир. Шу чакхдоалаш кхы а 15 тонн гаргга шура дIаенна ферма.

Со цига волаш сайрийна доахан деттаж яр. Отделенеи ферман специалисташ доахан деттача бар.

Доахан миштa кхоаб оаш, Iувал мишта ду, аьнна даьча хаттар жоп луш отделене управляюще Яндиев Халата йоах:

— Силоси кхьдола доакъари хьаозара, кхо арадаккхара балхаш механизаци ях да. Хаданаш помещенешка цIено хилайтара боккха терхам тIабохийт оаха. Керттерча дакъе хьайбаш кхаба ра рацион йиаза кхоачашъяйта хьож тхо. ХIьа шура дукхагIа яккхара кIезигагIа доархIам болаш дац рацион дика хилар. ХIара кхоабача Iатта 25 килограмм силос, 5 килограмм сенаж, иш, йол, ча ду.

Доакъар кхоачамболаш дегIах латаш да. Из хьаьхоех тIаттта луча шуро, хьахулача Iаьсаш.

Ферме вахале совхоза центральни усадьбе хилар со. Йиза кийчдаь Сийлен доска дар. Са терхам тIабахар лакхха айлача байракха. Из айхьар социалистически ахье хотьлиначa доярка Даурбекова Зинай сийна.

Кхе лата йоахар йолаш хьайбашпара болх дукха бевабенпабар цунна. ХIара деннa ферме йоагIаш наннa новкъостал дора Зинас. Доахан деттача хана дояркай болх аьрга. Цу хана балха яла йоларай хIама хиланзар. ТIехьагIа ше яхача тIера ярйоаца Зина кIордалаьа совхоза директора хьайицар.

Хьайбашца хьакхашта лаьча балхах ахийтача группа элар йоIа.

Ийс шу да Даурбековас доярка йолаш болх бу. Цунна фу карагIдаьнад хьаьхоех цун толамаш. Котало атта яккханзар. Дукха къахьега дийрар цу гIа вхачале. Хьинар дола йоIо ха а низ а ца кьовсаш дайкахьи буси дукхагIа йола ха ферме йоаккхар. Ца хевр дIахатта йоккха опыт йола доаркаш бар уллув. Цул совгIа хьайбай боахаме 28 шера болх баь нана а яр новкъостал дош. Воьъенца шиЙ професси хаьарзайн Зинас.

1973 шера планагIа хIара кхоабача IаттагIара 1930 килограмм шура яккха езаш яр доярка. Вурийтта етт ба цо гIудакх деш. Шийх, шиЙ хьайбаех бIу беннача доаркана кIезига хийтар ю. ХIара кхоабача IаттагIара 2500 килограмм яккха лаьрхIар ю. Иштта 3040 килограмм шура яьккхар кулгаца доахан деттара цхьоалагIча класса дIа лелвча доярка.

Болх беше шиЙ вокхагIдиса дешар чакхдаккха лаьрхIача Даурбековас школа а йисте яьккхай.

Хьинаре даьккха лоац юрта Совета депутат йолча Зинас вишарча вахаре а.

Фермерча социалистически ахьа декхар а хинна дIаьттал опыт дIа-хьа йовзийтaлга, тIехьабусараштa новкъостал дола. Хьайбаш леладериЙ тIайица социалистически декхараш да. Яхьа юкъе ца водаш цхьанкха вац.

Оамал хиннa дIаьттал шоайла тIахьожай доаттабола. ХIара бетта итоган ю. Хьайбаш леладериЙ къахьегамцара йоаш совбаккхара шерра юкъедоаладаь леладеш да моральни материальни совгIаташ тоьхаргa.

А. САГОВ,
тха собкор.

ХАНАЛ ХЬАЛХАБУВЛАШ

Назрановски Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода барттайна коллектив дуцхьача къамех болча махах латт, ИйсалагIча пятилетка кхоалагIча, ходамбеча шера план ханал хьалха; 3 декабре кхоачашьяьй. Декабрь бутт болабелча денз еррига коллектив 1974 шера чотах болх беш я. ХIана 123 болхло 1975 шера чотах болх беш ва. Царна юкъе ба прессовщице Измайлова Хьусена Дугурхан, литейщик Гизатудин Мубуракша Шамилович, зубофрезеровщик Эжиев Махьмада Яхьа, токарь Дадигов Ахмой Iаддрахман, наладчик Даурбеков Iаддал-Хьамида Муса, токарь Тамасханова Саварбика Хьава иштта кхыбараш а.

Пятилетка йолаеча денз укхаш ара а хийца маьхал лькхай планел совгIа 764 эзар сома маьха продукци, цунах 1973 шера — 453 эзар сома маьха а йолаш. Тха завода коллективо арахецаш йолча электросверлильни машинаша къахьегама оасарле диаза-пхеза лакхъю. Уж 2 миллион арахийцай завода болхлоша. Вай мехка арахецаш йолча цу тайпарча электроинструментоех 31 процент тха завода арахец.

Пятилетка дIадахача кхаь шера производства боарам 149 процент совбаьнаб, къахьегама оасарле 136 процент лакхъеннаб, кIаьа болхочунна бетта луш дола алапи — 123 процент.

Партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша, завода кулгалхоша болх дика вIаштIехбаккхар бахьан долаш цхьад уж тоьлаш. Кхана завода продукци дуйен 31 пачхьалкхенга дIадхоьй, 1973 шера йихьагIча кхартале гиа электросверлилкай йоккха пepти дIаехьийтай вайна доттагIа долча мехкашка: Кубе, Инде, Египте, иштта кхычахьа а.

ИйсалагIча пятилеткагIа тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара чIоагIа новкъостал ду шерра кьаржача социалистически ахьо. Яхье даьъа лоацаш 920 совгIа сагI ва. ХIара бетта социалистически ахье карагIдьинараштe итогаш ю, гучабоах дикагIбола болхлой, бригада, участок, цех.

Завода коллектив Грозненски «Электроприбор» завода коллективацеи, Орджоникидзерча «Электротрактор» электрооборудование завода коллективацеи социалистически ахье яьлляй. ХIара кварталагIа итогаш ю цар. Итогаш еш вIашагIхетар боккъонца дола къахьегама, доттагIала цIой хиле дIаоттa.

КПСС XXIV съезда решенеш толамца кхоачашъяр духье завода коллективо 1974 шера тIаийцай встречни план:

— 1974 шера планагIа лаьрхIачул совгIа ара а хийца маьхал яккха лерхI 1100 сома маьха продукци.

— Производства культура лакхъяраи арахеца продукци дикагIа хилийтaраи тIехье кхы а чIоагIагIа къовсам лоттабе.

— Завода хIара болхлочун къахьегама дисциплина лакхъе, дIахо тоае управлене методаши, къахьегам Iилманца вIаштIехьбаккхари.

— ХIара болхлочо 1974 шера къаьстта тIаийца производственни план юаца, хIара бетта цун итогаш е.

— Московски «Динамо» завода болхлой социалистически ахь пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяраи В. И. Ленин ваь 105 шу даларай хетав яха тIаьхьехим хьаллаца.

— Материалаш, электроэнерги, теплоэнерги кхоар, дикагIйола технологически процессаш производства юкъе яхьар, рационализаци яр, производство а, къахьегам а дикагIа вIаштIехь а баьккхе 250 эзар сом пайда бе.

В. ГАГИЕВ,
Назрановски Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

Грозненски объединене ТЭЦ № 1 йолча электростанце Белугина Мария Карповна балха еие 21 шу да. ХIана из управлене керттерча щита дежурни я. Управлене керттерча пультах стевне дог да аьа мегаргда. Цун белхага лаьмжа хул электростанце промышленни предприятеша а бахача наха а электроэнерги хьар.

СУРТА ТIА: смена начальник инженер Мыгуш Владимир Михайлович дежурни Белугина Мария Карповнай управлене керттерча щита тIа болх беш ба.

А. КЫЧИКОВА сурт.

УКХ ШЕРА ЛЕРХI

Технически прогрессо советски халкъа хьал-торо товара декхарашеи Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоштa хьалхашка йоккхай проблемаш уоттаю. Царех керттерчарех цаI — арахецача продукце ассортимент кердаьккхаон шеръяр. Цу хьакъехьа республика предприятеша укх шера лерхI:

◆ Коммунистически къахьегама предприяте, Грозненски ремонтно-механически завода коллектив мехка Iилмахоща цхьана буруедеттарий болх аттача боаккхача а тоабеча а шийгара дакъа юкъедаьха гIерт. 1974 шера ГРМЗ карадерзадеш хургда обсадни колоннашта лаьрхIача оборудоване керда тайпа. Из — колоннаш периодически кхестаяра устройство я. Из устройство хьае дагадехараш а цунна разработка яьраш а скважинаш чIоагIъяри бурудеттара билхаштей йолча Еррисоюзни Iилман - тохкама институтa Краснодарски филиала Iилмахой ба.

◆ 150 совгIа барзкъа керда моделаш карвезае лерхI Грозненски швейно - производственни объединенеко коллективо.

Къаьстта наха ховттан хургъя дьяна чет ухказа «Плинг» яхача искусственни тIоарская арахеца йоалалургйола мIачa маьха хачеш — джинсаши кагирхой ансамбльши.

◆ Аарахецача продуктe ассортимент шоръе лаьрхIад кхачон промышленноста предприятеша а. Иштта, Грозненски кондитерски фабрика керда оборудоване оттее лаьрхIад. Цо торо лургья зефири карамели, глазированни шоколади арахеца.

◆ Наурская кхача станице болх бе йолалургья дьтеен нахчен йоаккхача завода керда цех. Цига арадеца лаьрхIай колбасно-копчени нахча. Белгалле доагIа цига дуккагIа йола балха процессаш механизировани хургхилар.

◆ Нохч-ГIалгIайчене бахача нахи хоза четаргйоле хIамаш арахеца лаьрхIад республика моттигерча промышленноста болхлоша а. Ачхой - Мартановски райпромкомбинате арахеца кийчъеш я къами орнаментица кийчдаь кашемировни йовлакхаш, Назрановски райпромкомбинате жаккардови юбргIаши тIормеши.

МАЛХБОАЛЕНГАХЬА ГIА БОАХАШ ЙОДА ЭНЕРГЕТИКА

1973 шера ноябре Малхбузен СибаргIен къулбехьарча дакъе тIа болх бе йолаеннай 500 эзар вольт ниа болаш 360 километр — Казахстанерча Ермаковски ГРЭС-атара горох Омскага кхочаш — дIаьхен йола дакхача вольта электропередача керда диниa.

Керда диния болх бе йолайхийтар — энергетике йоккха событи. Омск Экибастузера боахача кIорадa болх беча нна болча ГРЭС-ах цхьаенегара кхы тIа а энерги йие йолаьйларах хинна а ца Iеш. Из диния кхы а белгалйола йоккха энергетически ши система — Казахстански Западносибирски — по шоайла вIашагIьохааллaйта хиларца я.

Массех шу хьалхагIа интервью яьа йийзар са Джунковски Олегагара. Малхбузен СибаргIа 500 киловольт йола цу тайпара массеха диния хьалъеча кулгалдар хиннача инженерагара.

— Вай мехка энергетика, — йоахар Джунковске, — тIа-тIа гIаьнагIа МалхбоалегIахьа гIа боахаш йода, пудукхье укх тергача шерашка СибаргIа Iалашмате боккха болх чакхбоаккха беза ваьнна болх. Цу ЛЭП хьалъераш. СибаргIенни Дальни Востокен Iаламa энергетически потенциал укхазара, моттигера, промышленность дегIайоалаярах электричества моттигера источникаш массайа а кхоачам болаш ца хулачо чIоагIагIа дегIаьхкача кхыча промышленни районашца энерги телара совьхла а гоъаргйолаш селлара йоккха я. ХIьа долче, кхы тIа а еш-еш дIаехьа езаргьи электропередача линей дукхха эзараш километраш...

Уралагара малхбоалеигахьа хача районаца хIаннале а тел мехка йоаккхача еррига электроэнергей диъалгIа дакъа совгIа. СибаргIарча гидроэнергоресурсех доккха доацача дакъьах мара хIама а пайда эцаш боацаш а Iаламахошa хьача хоархIамегIа, дукхьал цхьан Енисейга тедалургья Советски Союзерча еррига электростанцеша 1960 шера йоаккхаш хиннар массел йола энерги.

Цу цхьан хана СибаргIарча гидроэлектростанцей энерги белгайол Iалашмате дергIа хилар ца, хIьа станцеш шоаш — рентабельность лакха хилар ца. Масала, Братски гидроэлектростанца энерге 100 киловатт-сахьатага 5,5 кепик доа.

Иштта дергIа энерги бахьан долаш СибаргIарча гидроэлектростанцеша шоаш хьалъярга дIададхийта Iалашмате дукха яхча юхаметтаоттаду хьалкхара агрегаташ болх бе йолаенна массех шу дьиначул тIехьагIа. Масала, Красноярски ГЭС-о ше хьалъеш дIададхийтар юхаметтаоттадир Пачхьалкхен комиссе ше даим болх бе йолаллийта дIаэца да тIа-кхоачaй.

Гидроэнергоресурсашца дIаьхийнa хиннa Iап СибаргIе — Iаламо укхаза чугулъяьй кIора йоккхий запасаш.

Укх пятилетке 22 миллион тонн дукхагIа бакха лаьрхIах кIор Кузбассе, вешта аьлча мехка дукхагIа боаккхача берригача кIорах кхоалагIа дакъа. Цхьабкъда СибаргIа а кIор баьха цхьаькха къаьхара цхьа район а — гучаьарча способагIа кIор боаха Черемховски ХIьа Красноярски районе а СССР тайшача кIора еррига запасий пхе дакъах ши дакъа доаллаш йола Канско-Ачински кIора бассейн. Нагахьа санна Казахстанера а СибаргIара массех кхыйола а кIор болдла дIаьхий моттигаш цунна дIатIатехача, нагахьа санна цу крае малхбузехьара кхы а Iалашмате дукха мехкдьаттан газей запасаш а геологашта хетачох ио йоаца, укх гаргарча хана малхбоалехьара уж пайдане оазкалаш хьаелларa перспективаш а теркалйича, дикагIа кхетаду, энергетически йоагоча кIамайи мопил вай мехко хург ца хилар.

Тахан Братски Красноярски ГЭС-аш санна йолча, хьалъеш латта Ангара тIара Усть-Илимски Енисей тIара Саянски санна йолча гидроэнергетически гиганташа, СибаргIарча массех кхыча дIаматIеа гидростанцеша цхьан мугIаре болх беш а низ бола тепловой электростанцеш — Красноярски краера Назаровски, Тюменски областера Сургутски, Казахстанера Ермаковски, массех кхыраш.

Боккха низ болча электропередача линеша гIехь-тIехьагIа шоай вIашa дувзалуш дола бIарчча цхьа энергетически гIоараш а дий вIашагIтох теплоэнерги гидроэлектростанцеша. Хьахул цул тIехьагIа цхьан оагIорахьара Дальни Востока энергогIоарадща, хIьа вокх оагIорахьара — мехка Европейски дакъе тIа кIанзе а хьалча бIарчча цаI йолча энергосистемаца вIашагIкхетаргбола сибирски гIоз. ХIьа юххера а, царех дIакхетаргав Средни Азе энергогIоарашl, хьахургьа хьалъеш даттача Iалашмате йоаккхача сийрдаьннача экрана тIара — схема тIара Дунайгара дIайолаенна Тайжача океана йистега кхаччалца баьржа удла бергга энергетически боахам бIаргагургболаш йола, управлене бIарчча цхьа пульт а диспетчерски бIарчча цхьа служба а йолаш йола еррига Советски Союзе цаI йола энергосистема.

Станислав ИЛЬИН,
АПН корреспондент.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

Боккъонца дола цIей хилар «Старогрознефть» НГДУ РИТС-4 мехкдаьттахошта йоккха производственни мощность йола сепарацион ни установка 34 буровой йолча производства юкъейоалаярах. ХIанз скважинашкара хьайоагIа продукци дукхьал установке дIа а хьахье дигача мехкдаьттанара газ хьакъоастаю. ХIара ден-бус 8,5 эзар тонн мехкдаьтта долех. хIьа установке ешкоста чу 29 эзар тонн йода. Иштта дукха мехкдаьтта чулошеча бехо вIаштIехьдоелийт фуннагIа худе а промыслашкара продукци цаладдаш предприятеша дIаьхачийта.

РИТС-4 начальника Ю. П. Пересумьков дуц:

— Мехкдаьттах лата хьалашна хIанз чIоагIа бехктокхаме декхараш латт: Даьхен дукхагIа а дикагIа а продукци яар. Из декхар кхоачашдиpa еррига торонаш йолаш я. Тха коллектив барттайна а, мехкдаьтта промышленноста болхлошта юкъе кьаржача социалистически ахье хьинаре дакъа лоацаш а я.

Дика толамаш доах Огамов Владимира, Алексеев Анатолиx, Бабунов Бориса кулгалдеча звенонца.

ТIехдика къахьегаш ба промысла къаьнагIбола боллой коммунисташ оператораш Сынко Александр, коммунистически къахьегама ударник вокхагIбола оператор Налинко Степан, иштта кхыбараш. Коммунисташкара, производства хьалхалаттачаргара хьовхам а эцаш къахьег кхыча болхлоша а. Царех ва «Профессе дикагIаниа» яха сийлен цIи лелаеш вола токарь Дубченко Евгений. Цо кийчъянь дукха рационализаторски предложенеш цхьаьна производства юкъе. Евгений Егоровича дукха кьона токараш Iомабо. ХIанз цо хьехаш, токара професси карерзаеш ба Муртазалиев Руслан, Абубакаров Асланбек.

Л. РУДСКИЙ.

МАССАНЕ А ДИКА КЪАХЬЕГ

Дика къахьегаш я Гудермес станца локомотивни депо химлаборатора цIала коллектив. Цу коллективa кулгалдеш я Чикунова Маргарита Никитична. Массаш шу да «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи коллективо дьохха. «Лаккхача культура цех» а оал цунах.

Уж толлащи дахара юкъе дорха даьъа доах Чикуновас. ХIара шу еккка организаторски болх дIахьо цо. Опыт йолча инженерaлa Сопинa Вера Петровнаца цхьан технически занятеш дIахьу лабораторе болхлоша. Дукха болх бeь производства хьалха латтараш а дукха ба укхаза. Уж ба А. М. Гарижа, А. А. Тютикова, М. И. Резникова, кьона производственникаш Е. Локтева, М. Алексеева.

Э. ЗАЙНДИЕВ.

ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР КIОАРГАГIА IОМАДАРА

Экономически дийша хилар боккха доархIаш болаш да къахьегамхой знанеш лакхъяра, производствана дола дара къахьегамхой дукхагIа юкъеозара, халкъа боахам дегIабоалабара КПСС XXIV-ча съезда оттаь программа кхоачашъяра.

Республика потребительски кооперацe системе дешаре кердача шера цхьадола толамаш даьхад. Респотребсоюза правлена партийни организацей дешара шу дIадолалалехь массанахьа собрани йир, де дезараш къовстадир. Ерригача районий потребительски обществашка политически экономически дешаре семинарски группаш яьккар, курсашка дийша кийчбенна пропагандисташ, гIулакх дика довза специалисташ, бовхаий кулгалхой оттабир дешар хьеха.

Дешара керда шу дика дIадоладир потребительски обществa Сунженски, Наурски, Урус-Мартане, Ножай-Юрта, Гудермеса районий правленеше, кхычар. Дика вIаштIехьдаьккхад дешара шу Респотребсоюза аппарате а. Кхоъ семинарски группа я. Цига хьехаш ба йоккха квалификаци йола специалисташ. Марксизма - ленинизма лардаш Iомакра группе дешаш ба беррига коммунисташ.

Цунна кулгалдеш ва Респотребсоюза правлене председателa заместитель коммунист Юрий Иванович Приходько. Экономически знанеш Iомaеча группе дешаш ба аппарата беррига болхлой. Цунна хьалхе лелаю коммунистaша финансови отдела начальника Владимир Николаевич Липихиеи керттерча бухгалтера Султан Абдулхамидович Абдулхамидовеи. ХIьа комсомольски дешара группана кулгалдеш я цинкa отдела начальника Роза Алавдиевна Далаева.

Везаме чахйовя занятеш еррига группашка, чулоацам дика болаш худ лекцеш, беседаш, дешабараш дика хьаух. Пропагандисташ дика кийчлу занятеш яра.

Дукха ха йоаццаш парте Ленински райкомо Сийлен грамота елар пропагандиста Юрий Ивановича Приходькона.

Коммунизм хьалъяра сийлакхьдоккхий декхараш кхоачашдара дикагIа дакъа лаца йиш хургйолаш шоай политически экономически знанеш лакхъе лерхI укх дешара шера Респотребсоюза болхлоша.

А. ЕВЛОЕВ,
Респотребсоюза оргготдела воккхагIвола инспектор.

ДИКАЧА ТОЛАМАШЦА НАКЪАБАЬХКАБ

Дикача толамашца накъабаьхкаб ийсалагIча пятилетка кхоалстамбеча 1974 шера Малгобекски района малгобекски гIишлош ярах гоаярах участка болхлой. Иштта, 1973 шера планагIа 349 эзар сома балхаш де дезаш хиннача 363 эзар сома балхаш дир цар. 1973 шера Юкъерча Ачалкхе цар хьаьхьй 480 дешара моттиг йола школа. Советское яхача юрта шоаза вIаштIарда хьехархошта лаьрхIа цIа, дукха кхыйола объекташ.

Дукха балхаш кхоачашдаьб цар Малгобеке керда накъаш дохкаш, уж тоадеш. Асфальт биллаб Малгобеке XX партсъезда, Маяковске цIерагIча, Совхозная яхача улицашка.

Къаьстта дика толамаш доахаш къахьег асфальтировщика А. Пальгиева, отделочницас Ф. Тумгоевас, столяра Х. Яндиева, кхычар.

Д. МУРАДОВ.

Шера план—ханал хьалха

И. Н. Заболотне цIерагIча типографе коллективо ийсалагIча пятилетка кхоалагIча, ходамбеча шера боккха толам баьккхар. Шера план массадолча экономически кьоккхамех ханал хьалха кхоачашъяьй.

ДIадахача шера полиграфисташа 2 миллионал совгIа книжкаши брошюраши кийчдаьд. ПланагIа лийрхIачул 5 да тьалха вай. наьха школашта 165 эзар тираж йола учебникаш арахийцад.

Участкашта юкъерча социалистически ахье котало чьаккхай офсетни участко (йоаккхагIвола мастер Н. Демидова, профорг Р. Ложкина).

Къаьст-къаьстача болхлошта юкъерча социалистически ахье тIехдика толамаш даьхад коммунистически къахьегама ударникаша наборщикаша — В. Атаровас, Н. Пахомовас, Н. Коваленкос, печатникаша — В. Чунова, В. Гасникова, Л. Бычковас, переплетчикаша — А. Янцкас, А. Жабраиловас, Р. Бабичевас, офсетчикаша — В. П. Коноваленкос, Э. Кириkина, Г. Бубненкос. Цар шоай нормаш 116—160 процент кхоачашъю. 10 полиграфист 1975 шера чотах болх беш ва.

К. П. ЛОБАЙКО,
планови отдела начальник.

ДЕ ДЕЗАРАШ ТЕРКАМЕ А ЭЦАШ

МАЛГОБЕКСКИ РАЙОННИ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕРА

Мехкадьттеи газн — МагIалбикна керттера боахам ба. Цу доакъошца юкъаенна йолча предприятешка пятилетка хьалхарча кхаь шера продукци йоккхара декхараш кхоачашдина 101 процент. Дикачи хьокхамашца пятилетка декхараш кхоачашдеш а юртбоахаме къахьегарий дукхаха коллективаш а. Цу хьакъехьа белгалбаккха боагIа совхозашка а, колхозе а тIехдика къахьегама котаденаш йоахаш бола хьайбаши лаьттен леладераш — «Ингушский» совхозера коммунист Гандалоев Махьмад корте латта кхаш леладу йилатIа бригада, «Алханчуртский» совхозера Дарсигов Мусас кулгалду доахьараш IалашIеши дулха доахан кхоабаши йола бригада, кхыбола бIаьш механизатораш, хьайбаш леладераш.

Парте XXIV съезд, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома X пленуме хIадеххача тайпара организаторски а политически а болх дIахо тоабарца дувзаденна да горда а юртий а къахьегамхошта карагIдьинараш.

Цхьабакъда МагIалбикерча коммунистий XXIV городской партийни конференце КПСС горкома балха хьакъехьа доклад аьча горкома хьалхарча секретара П. Г. Кащеева, къамьлаш даьча делегаташа керттера теркам тIабохийташ дийцар кхочаш ца деш дисараш, цун бахьанаш, хоадамболлаш белгалдаьхар хьалхашка латта декхараш, уж кхочашдара наькъаш. Из наIса а да В. И. Ленина белгалдаьхад, балхонара кхочамбоцараш къьаьгга гучидахар, уж сихагIа дIадахара наькъаш къовстазар, цу гIулакха коммунистий, берригача къахьегамхой уйла керттерчох тIаерзаяр лоархIаме хилар.

Партийни конференце белгал ма даккхара кхоачаш ца деш дисараш дукха да. Промышленни а юртбоахама а продукция юккхар лакхдара хьакъехьа чIаслагIча пятилетке оттадаь хинна декхараш кхоачашдаьдац. Масала, парте горкомо отчет ела укх тIехьарча кхаь шера мехкадьтта доаккхилга а цун продукци йоххилга а 2,5-зза кIоазгденнид.

Цун керттера бахьан да мехкадьтта лохаш бурув тохараша шоай декхараш кхоачаш ца дар. Планах гучадаккха лаьрхIачох итташ ал даха мара дац отчетни хана бурув тохарашка гучадаьккха мехкадьтта, хIаьта из а хIанзарча технологех пайда эца йиш йолаш а дац.

Конференце бляха дакъа лоацаш хиннараш йоккхача йоалкхоца дийцар МагIалбика мехкадьттан сийле юхаметтаоттаяра дош. Цар белгалдир кIоарга бурув тохарца валанжинон юрай тIоанаштара мехкадьтта гучадаккхарца мага из бехктокхамева декхар кхоачашде, йиш йоаьилга а цу гIулакха йоагIаш йола йоакхо таххиналов ма елга а.

— ЧIоагIъяьча планах а тIайпача социалистически декхарех а пятилетка дилагIча, къовстамбеча шера 7000 метр кIоаргача шоккхаьккхад бурув тоха хIаддалла дезаш а тха коллективо, — аьлар бурув тохача управлене парткома секретара Ф. В. Шукина. — Цу гIулакхе ше къаьстта кераш оборудованни эш, «Грознефть» объединене вIаштIехьайккхар езаш а да. ХIаьта цо из тхона яла лерхIи цхьан скважина, из а кьалагIча квартале. Эша кхоачам вIаштIехьаьккхара гIулакх ишта эсала леладаро кердача шерарча керттерча декхарех ца! кхоачашде йиш йоацача хьалашка оттабу бурув тохараш хьалххехьа а.

ДIадахача шера валанжинен тIерча юрси тIоанашка мехкадьтта гучадаьккхад бурув тохараша. Цунца дукха сероводород да. Из мехкадьтта хьадаккхара а дIадахйтара а сероводородо толхаергйоацаш шийн тайпара йола оборудование еза.

СихагIа уж дешаш къовстадар ца мара МагIалбике мехкадьтта доаккхилга лакхде йиш йоацилга массане а дика кхетадеш да. Цхьабакъда цу хьакъехьа доадамболаш хьадеш хIама дац. Бурув тохараша уж дешаш къовстаде шоашта гIо деш лех.

Ишта конференце белгалдаьккхар юрта боахам дегIабоалабара хьакъехьара пятилетка декхараш кхоачашделга а райони эсала латтилга. Укх тIехьарча кхаь шера ялахи лаьрхIа хинначох совхозашеи колхозеи ца йоаккхайи бисай 5,6 миллион сома маьха керттера продукци, цу даькъе 4,4 миллион сома яр хьайбай продукци а йолаш. Цун керттера бахьанаш да юртбоахама культурий хьувкъами хьайбай продуктивности лоха хилар, кхаши хьайбаши леладара культура эсала лелаяр, хьи дехкача лаьттех бизза пайда ца эцар, кхашкара агротехнически балдаш хиннахьа чакх ца дахар.

Райондерча совхозашкеи колхозеи долаш да лерттIа болх вIаштIехьбаккхараш пхе шера декхараш дизза кхоачашдаьчеи мел ящар. Из хьаьнга хьагойт хьалха латтача бригадий, фермий, механизаторий, хьайбаш леладерий къахьегама толамаша. ХIанзехьа а пхе шера декхараш кхоачашдаьд царех дуккхачар. Хьалха латтарий балха говзал массанена дIайовзийтар — партийни организацей а боахамий кулгалхой а керттерча декхарех ца! да.

Пятилетка дилагIча, къовстам беча шеро социалистически яхь дикагIа вIаштIехьаьккхарах, чуча торонех бизза пайда эцарах, шоаш тIаийпача социалистически декхарех дийцар конференце къамьлаш даьча делегаташа: «Кавказ» колхоза вокхагIа болча жа Iуно, Социалистически Къахьегама Турпала М. Бахмадова, «Ингушский» совхоза доярка Н. Пешхоевас, «Малгобекмежрайгаза» треста слесари И. Н. Муковоза, Нечисенски газ чакхйоаккхача завода оператора И. И. Вулимова, бурильщика П. Ф. Горбоцова, кхыбараша.

Производственни а культурни а декхараш кхоачашдара Iалашдеш йоахаш доархIаме да къахьегамхошта юкъе лерттIа политико - кхетама болх вIаштIехьбаккхар. Отчетни хана городской партийни организаце из болх дикка тоабеш кердача лагIа тIа баьккхабале а, наха интернациональни, патриотически, атеистически кхетам балар, дIаяхача замах юхедисача зуламерча гIулакхашца къовсам йоаттабара лешей духхагIа терко е йоланьяле а, белгалдаьккхар конференце. Цу хьакъехьа хIанзалца даьр КПСС Нохч-ГIалгIай обкома X пленума соцамаш кхоачашдеча баьккха хьалхаря ког мара ца хилар, хIанз а дуккха партийни, профсоюзни, комсомольски организацеи, предприятей, боахамий кулгалхой идейно - кхетама балха лоархIам кIоаргга кхетабанза, из болх биэза дIаболабанза хилар.

Къаьстта доккхий кхоачамбоацараш да къахьегамхошта атеистически кхетам балара балхаш, белгалдаьккхар доклада тIа а, къамьлаш даьча делегаташа а: «Ингушский» совхоза баьццараш кхедеча бригада бригадира Б. Тангиева, НГДУ групкома председателя Т. Тебоева, кхычар.

— Бахьан из долаш да районе хIанз а шоай болх беш тайп-тайпара дына тоабаш йолга. Цул совгIа националистически а дына а тIехьадиса гIулакхаш вIаши дувзадена хилар. ХIаьта а кулгалдеча болхлошта юкъе дуккха ба цу лоархIамеча дешашта юстара латташ, цу хьакъехьа къахьегамхошка кьемаьлаш де ца тугаш бола коммунисташ, къаьстта нохчеи гIалгIаеи бараш а болаш. Царех ба горфо заведующи М. Мальсагов, района керттера лор А. Хамхоев, госбанка управляющи С. Цицкиев, РИТС-3 начальник А. Албогачиев, хлебозавода директор Х. Булгучев, ЖКК начальник С. Хамхоев, ишта кхыбараш а.

Ишта конференце белгалдаьхар советски административни организаша дIаяхача замах юхедиса гIулакхаш дIададахара, советски чайоаш вахаре чIоагIдара лелабеча балха юкъе шIенхаштара кхоачамбоацараш хилар.

Городской партийни конференца дакъа лоацаш а къамаьл деш а хилар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома секретарь нох. М. А. Керимов.

Отчетни хана карагIдаьнначун критически лоархIам а беш, парте горкома юкъьанцарча партийни организацей берригаболх дIахо тоабара тIаберзабаь соцам тIаийцар конференце делегаташа.

Конференце харжар керда парте горком, ревизионни комисси, областной конференце делегаташ.

* * *

Керда харжача горкома хьалхара организационни пленум хилар. Цо хержар КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретарелла П. Г. Кащеев, шоллагIча секретарелла А.-Х. Х. Баразаев, горкома секретарелла И. Л. Гиреев.

А. БАСИЕВ.

Дай-мехка гIолла

Лоамий Алтай.

СУРТА ТIА: хьуйлаш е ерригача лоамий крайх чакхбоала Чуйски никъ.

В. САДЧИКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА

1974 шера кхашкара бIаьстаи балхаш дIадоладара техника кийча хилийтарах из Iан замалахьа лораяран сунженцаша дахкхайкарал чIоагIIа хьалльыца сухалбаь трактораши юртбоахама гIирси тоабеш боахк Малгобекски района «Кавказ» колхоза механизатораш.

ДIадахача шера йилагIча кварталах 24 трактор, 3 силос хьокха комбайн, 3 жатка, 15 культиватор, 14 сеялка, кхыйола инвентарь тоае езаш бар уж. Из план 25 декабрага йхоачашйир цар.

Техника тоаеча дика болх беш ба Кукарев Николай, Еремеев Яков, Мазько Василий, Синицын Михаил, кхыбараш. Масала Кукарев Николай комбайнер ва. Цо хIанзале а тоаьй шийн комбайни цхьа жаткеи.

Еремеев Яков Ивановичи цун новкъост Мазько Василий Андреевичи колхоза ветеранаш ба. Уж шаккхе а шIагIа салолаш Iе йиш йолаш бар. Цхьабакъда балхага боланна ветеранаш кулгаш вIашкадехка боагIалац. Вахарца гIа баха гIерт уж, шоашкара доагIа пайдане гIулакх а деш. Цар низ болча кулгаш хIанз а докха новкъостал ду колхоза.

Шоай боккхагIболча новкъосташкара хьокхам а эцаш къахьегаш ба вожаш а. Цо торо хулийт тIаийца социалистически декхараш толамца кхоачашде.

— Тха гIулакхаш кхы а дикагIа леларгдар, нагахьа санна цхьайола оатхалаш тхона яларе, — йоах цу колхоза механизатораша. — Цу гIулакха чIоагIIа бехке ю оаха хиннаьча дIаеннача заявках тхона эша оатхалаш яь ца луш йола «Сельхозтехника» республикански объединени.

Оатхалаш ца хиларах дикка новкъарлонаш яле а, техника тоаяра гIулакха йоагIаш йола терком ера гIулакха йоагIаш йола теркон йоакхон ю цига. № 4 йолча бригадера сий деш ва слесарь Кисилев Алексей. Дошо кулгаш да цун. Цхьан говзалах болх баь Iаш из. Цунна хов аьшка пхьарал де, эшача хана из ва электросварщик. КIезига дакъа лацац цо техника тоеча. Цудухьа цар бригаде графикал хьалха лел юртбоахама гIирс тоабелга.

Iуйрийна денз садоьнца сацац колхоза механически мастерске еттача жIовний гIар-тата. Техника дика кийч а хь 1974 шера кхашкара бIаьсташ балхаш ханнахьа дIадоладе дага ба механизатораш.

М. ДАСКИЕВ.

Экибастуз — Центр... Даим ток лелача цу кердача электропередача лино Россе центральни районашца юкъайоллийтаргья дарегIа кашца юкъайоллийтаргья электроэнерги йоаха Казахстани. Из шийна тайпара лини кийчъяра В. В. Куйбышева цIерагIча Московски электрозаводе хьаьй ГИИ-400, ГСН-450 яха керда трансформатораш кхыйола оборудовани. ХIанз, кердача шера хьалхарча деношка, типови тохкамаш деш я уж.

СУРТА ТIА: керда трансформатораш тохкаш латт завода испытательни станце.

В. Куновеи К. Халлыевеи сурт.
ТАСС фотохроника.

ДАГАДОАЛЛАР

— Йиlиг, хьона мала веза? — хьаьттар Iайнайта из аIамигача цIагIа дIачуяьлча кадрий отдела заведующо. «Цехе болх беш йолча шийна нанна а йишийна тIехьена хургья - из ер», — аьнна хийтар цунна.

ГIайла а йитаьа а яр Iайна хIаьта, из Грозненски швейнопроизводственни объединене балха яха кадрий отделе дIачуяьннача хана. ДукхагIа аьлча ихийтта шу да мара аргдащар цун цу хана. Бехк бацар. Итт класс йисте йоаккхаш экзаменаш дIаяла кийчлуш, уж дIалуш йиа а ханча а, иаб яь а яьла а яьккхача хано оттадаь, кIаьддаь ховха дегI метта а далехьа университете деша яхара юха а экзаменашка кийчъела йийзар Iайнай.

Хийла бийса йоаккхар цо ийца кхеташ, лерттIа хIама дуалацар. Школе ше экзаменаш дIалуча хана хинначул чIоагIагIа хаьрар из хIана. Малашб ца хов преподавателаш, лакхерча дешара заведене, шийта дергдола хаттараш... дукха дар дагадоахкараш.

— Йиlиг, мегаргйий хьо ишта, хьо-м геттара йокъалуш ма йоагIий, — оалар цунга нанас. Бакъда Iайна цхьаккха хIама зувш яцар, халацар ше оза Цхьаи экзаменашкара дIа ма йоаккхар юстара даьккхадар цун уйлаша. Цlаьхха а пlаьхха а дешар цо истори, литература, шаьрбора английски мотт. Тlем тlа атаке йода бlухо санна ше шийна йишьенка кийчлора из экзаменаш дIаяла.

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхеи университет, исторически факультет. Митинге санна дукха нах гулбеннеб цун наIара хьалхашка. Дукхаа а дукхагIа бе экзаменаш дIаеяла а боаццаш дог лаза баьккараш. Iайнийца а бахкаб ишта нах.

«Фу хургда-хьогI?» яха хаттар дар массане а керта чу отташ хиннар.

ДIаелар истори экзамен Iайнас — йиъ яьккхар. ХIаьта из керттера предмет ма дарий ер деша йодача факультете. Йо планзар по тIехьа тIайоагIар а. ГIулакх дог доахкилга йолаш лелар. Бакъда...

Маасаза а хилац кхоачаш вайна дагалаттар. Ишта кийсалар из Iайнайна а — чакх ца йоалаш йисар Дзейтова. Шийна дукха деза предмет — истори кIоаргагIа Iомаде, дикагIа довза, хьатIахкуча гIехьенна из къехаргдолаш кийчъяла лаьрхIа хиина йиlига уйлаш юхасийцар цкъарчох.

Деша, образованни сег хила, шийгара махулла дуккагIа общественни пайданегIа дар де, дика гIулакхаш карагIдалийта гIерташ хилар советски кагирхой оамал я. Шаккха а хиннабац кIанз санна селлара чIоагIа дешара тIакхуш нах. Ишта а Дзейтова Iайна а.

Университете ше деша ца йоаелча балха яар из. Iайнас шийна безаш держе а е боазаш а бапар цунга бе белна болх. ХIана ца деш ц!агIа ца етIар дуьха балха яхар из. Цунна дагадоаллар ше деша ца йоххалдар, хIанз а из дишдалаза а я.

ЧопилгIий фетинкгаш деча машина тIа оттайир Iайна юкъьанца болх бе. Бер санна гIалат шоаар яз, аьнцар де тигацар машинас — тай телар, юхесийар. ЭгIаьуар йоI машина. «Ма зо самаIл йолаш хIама я хьо» — оалар цо шийца. Цу хана оарцагIбоагIар цунна уллув болх беш боахка шийла йоаккхагIбола «йижарий», дIакхотайора машинаца бе боазча балхах, эгIазьяха Iайна меттайоллайора. Ишта Iайнайна новкъостал деш из шаьрьиллалца хьабаьккар уж. Къаьстта царна юкъе дукхагIа Дзейтовайна гIо деш хилар комсомолкаш Клещенко Лени Булима Тании.

Бакъда ше дукха теркалъяйтем хилийзар Iайна а. Цо сиха Iомайир шийна балха говзал, эгайре машинаца. ХIаьта а нагтахье «къовсам-м» бола цу шийнеца юкъе.

— Холуш дар из йиlиг ше деш дар лерттIа а лаьрххIа а де гIертаи хилар, — яхаш дуаш шоллагIча цеха начальника Антонина Ильиничнa Ковалевас. — Шийхlама харцахьдаьлча чIоагIIа эгIазъухар Дзейтова, чIоагIIа новкъа хулар. Цу хана къаьстта дуиха оаалора сона из. Гуш дар цунах дика швея хургхилар. Тха дикагIболча, опыт йолча болхлошта нийса дика къахьегаш а хIама дика хьадеш а я хIанз Дзейтова.

Безам белар Iайнай шийа балхах, шийца цхьана къахьегача нанах. Хьахилар шоаш къаьстта бода новкъостий. Уж бар комсомолкаш. Цар оамалаш дика яр, производстве хьаьаза латтар, мехкарашта хьокхам телар.

Цхьан дийнахь Iайнас объединене комсомольски комитета секретарага Дельмаевайга аьлар:

— Зина, комсомолка хила безам бар са, фу де деза аз?

ДIаккетайир гIалгIай къона йоI комсомольций тхьамадас де дезачох.

ХIанз Дзейтова комсомолкий я. Цо доккха дакъа лоац цеха комсомольски вахара юкъе. Дизза а шийхаиннахьа а кхоачашду шийна тIадилла моллагIа а гIулакх. «Швейник» яхача пенгазета редколлеге член ше хиларах тарра Iайнас ваду дикача «болхлоех, цар опытах, керда а пайдане а долчох, кхоачамбоцараш гучадоах, уж дIайахара наькъаш лууш.

Бехктокхаме шу кар 1973 шу. Пятилетка цу хоадамбеча шера доккхий декхараш тIа а нийцо, уж кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржайир шоллагIча цеха коммунистически къахьегама коллективо.

Шера план 22 декабрь тIакхоачаш йистейоаккхаргья аьнна шоай тIаийца декхар бизза бутт хьалха кхоачашдир цеха болхлоша. Планал тIех иттеш эзараш сомий маьха продукци арахийцай, хIаьта объединене коллективаца лаьцача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхар цу цехо.

Цу толамашта юкъе шийгара доагIа дакъа лаьцад Дзейтова Iайнас.

ХIилла йолаш, дог цIена къахьегаш, новкъосташта эшача гIо де кийча йолаш, безаме а эсел долаш а хиларах, шоай цех кхычарел хьалхалоаттас аь йолаш хиларах, шийн сакхетам лаьхбара, дешара тIаккхуш, общественни вахаре дакъа лоацаш хиларах лоархIа а лоархI, еза а еза гIалгIай къона йоI Дзейтова Iайна.

Ю. ЮСУПОВ.

ПАРТИЙНИ ХРОНИКА

Укх деношка хиннача КПСС Грозненски горкома бюрос итогаш йир города партийни организацешка хиннача отчетни хоржамийн. Белгалдаьккхар уж дика вIаштIехьаьхан идейно - политически боарам лакха болаши хинна хилар. Ерригача парткомийн партбюройи болх мегаргболаш лаьрхIаб. Собранешка тIахилар 92,5 процент коммунисташ, районни конференцешка — 97,9 процент.

Отчетно - хоржама кампани йолча хана кхы а тоелар парторганизаце структура. Цеховой парторганизацеш 31-и (ерригаш а 510) партгруппаш 111-и (ерригаш а 781) дукхагIа хилар. 300 коммунист эггара хьалхара парторганизатораш хоргволаш шIоагIIааш парторганизацеш вIашагIтоха йиш йоацача моттигашка.

26 эзар коммунист юкъе а воаш 616 парторганизаци я городе. Ишта коталонаш кхаьа яле а, отчеташи хоржамашк деча дикка кхоачамбоацараш а да. ТIайийцача соцам тIа белгалдаьккхад дIахо йолча хана КПСС XXIV-ча съезда решенега хьежжа организационно - партийни болх тоабара де дезараш.

* * *

КПСС горкома бюро хьежар «КПСС Нохч - ГIалгIай обкома X-ча пленума решенега хьежжа дешархошта интернациональни атеистически кхетам балара кооперативни техникума парторганизаце беча балха» йолча дешагаа. Белгалдаьккхар из болх кхьюлча лаькъе тоабаь бале а, обкома пленума решене дIамадеххара из беш ца хилар. Цхьабола дешархой дынаа гешаш ба, хIаьта царца беш бола атеистически болх ледара ба. Атеистически пропагандана юкъе дакъа лоацаш бергаш а бац коммунисташ, преподавателаш, комсомольцаш. Бюрос техникума партбюрона могадир атеизма совет йиллар, «Атеист» яха пенгазет арадаха, атеизмахи интернационализмахи йола лекцеш ешилга.

В. ВЛАДИМИРОВ.

«ВАЗ» — венгерски партнер

Массехк шу хьалхагIа «Жигуле» программина юкъейихьяр венгерски город Веспремера «Баконь» яха завод. СЭВ-ага гIоалла «Жигулешта» эша оатхалаш — кхагаш цIендергаш, зажигани дIа-хьа хьежаю головкаш, сигнальни устройствош, зажигане чIегаш хьалара наькъагIа йолаелар предприяти.

ЧIоагIIа гIадбаха бехктокхаме заданеш кхоачашъе болабелар завода болхлой. Предприяте ерригакъахьегама процесс хувцаелар. Цу гIулакха кхы тIа а эша капиталовложенеш хьожайир правительственни экономически комиссе.

— Дукха керда машинаши оборудованеши яьхай тхона, — йоах «Бакони» экономически директора Ласло Буливаре. — «Жигулешта» кхоачи продукце дакъа юккьанца ерригача производстве 30 процент дар, хIаьта хIанз из 40 процентага кхоачаш доккхагIа хиннад. ХIанзарча тайпарчарех йола йоккха цех а кастта хьалъяргйолаш. Шерра социалистически яхь яржай тханцига. Производство дегIайовлаеча доккха дакъа лоац кагирхой бригадаша. Дуккха кагирхой ух заводе балха. Болх берий юкъера хв 27 шера тIех яц.

Совхка «Бакони» баьккабар советски заказчикаш. Продукце дикала цар баь нах массане а цхьатара бар — «тIехдика»! Советски партнерий дехарагIа лоцийр оаха продукци дIамхаьлийтара ханаш. Дукха ха йоаццаш керда юкъара декхар тIаийцар «Бакони» болхлоша «Жигулешта» заказаш хаьнал хьалха кхоачашдара хьакъехьа.

— Оаха дика кхетаду «Волжски автозаводо хаддаза, ритмично болх белга тхоай къахьегамах тийша хилар, — йоах Ласло Буливаре. — Цудухьа ишттал хьинар яйденна, тIаддаха кхоачашъю оаха ВАЗ-а программа.

Сихха дегIаух предприяти. Дукха ха йоацаш Польшаца договор даьд «Фиат-126 П» машинашта кхагаш цIендергий, зажиганашта дIа-хьа хьежаергий, сигнальни устройствай, релей комплекташ доаттаяра хьакъехьа. Укх гаргарча шерашка хьалъергья керда чIоагIIа механизированни автоматизированни цехаш.

Перспективаш дика я завода. Волхлошта хIанз йишьенай производства экономически эффективность лоха хиларо предприяте дIахорча вахара кхерам тIатийса ца. Цу гIулакха хоадамболаш дола дакъа лаьцад социалистически экономически интеграце Комплексни програмно.

Будапешт.

Иван КОВАИ,
венгерски журналист.
(АПН).

ОРДЕНАШ ЛЕЛАЕРИЙ БРИГАДА

Ишта вал Малгобекски района «Алханчуртский» совхоза болхлоша шоай боахамерча Дарсигов Мусас кулгалдеча чуоттадаь доахан кхоабача комплексни бригада коллективах. Я а а из орденаш лелаерий бригада.

Масала, бригадира Дарсигов Мусайна Къахьегама Цlеча Байракха орден енна массехк шу да. Цу хана механизированни къаьсне хьажкlаш кхееча звенона кулгалдеш вар из. ХIара шера хьажкlаш яхара планаши социалистически декхараши тlехкхоачашдеш къахьегарах вай правительства цунна денна доккха совгlат да из.

КарагIдаьнначох, шийна дудденнача кхоачам баь lеш оамал яц Мусай. Цунна дагадоахараца 1972 шера дукхьашка вlаштIьеллар совхозе чуоттадаь доахан кхоаба бригада. Хьалха цхьабараш тешаш бацар доахан кхабари, царна Iувал дари, хьайбашта доакъар Iалашдари санна дола дерригабалхаш ше кхоачашде дезача комплексни бригада коллективо толамаш доахаре ма дий, аьнна.

Цхьабакъда, хIаман хьисап долча, дикагIчоан толамагIдолчоаи тIакхуш волча Дарсигов Мусас дIахьехар цу тайпара доахан кхоабилга боахаман паччахьалкхенен пайдане долга. Доахана группен тайп-тайпара юртбоахама культураш дIае участокх хьа а ница болх дIаболабир массехк сагах латтача бригадо. Гонахьа карт а яь фега арвлаттача хьайбаша дика дуар кхай тIара хьекха хьатIадахьа моша доакъар.

Хьалхара толам баьнкхар. Хьийцача 100 бежанах хIаранена дийнахьен бийсанен тIаккхийтта дозал 700 грамм совгIа хилар, планагIа 450 грамм йолча. ХIаране дозал 375 килограмм а йолаш дулха лаьрхIа паччахьалкхенна дIачуделар уж доахан.

Бакъда денгара денга дукхагIа дозал тIаккхетар хьайбашта. ШоллагIча групперча хIара бежана дийнахьен бийсанен тIаккхийтта дозал 800 грамм совгIа хилар, хIаьта кхоалагIа хьайнача групперча хIаре хьайбана тIаккхийттар кхы а дукхагIа — 1000 грамм!

Цу толамех цецбуэлар цхьабараш, хIаьта бригада болхлоша доккхал дора шоашта карагIдувлача гIулаккхех, керда коталонаш яха дегаш урауттадора.

Духхьашка вIашагIйоллача хана массехк саг мара юкъе ца хиннача бригадах хIанз йоккха коллектив хиннай. Цунна чубоагIа дукха скотникаш, механизатораш, шоай специалист а ва хIана бригаде. ХьалхагIа цхьа группа мара хиннаце, хIанз уж массехк я. ХIара доахана группана гIулакх деш ба ший болх безаш цунца сакъердалуш бола нах.

Къаьстта хьинар яйденна къахьега болабелар комплексни бригада хьайбаш леладераши механизатораши «1972 — 1973 шерий Iан замалахь хьайбай продукташ йоахилгех кийчъелгех вIсамдаккхар духьа хьайбай боахама болхлой Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах» бола КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, соцам арабаьнначул тIехьагIа. Iан замалахь хьайбай продукташ дукхагIа яхара баьржача къовсаме доккхий толамаш карагIдувларах цу бригадерча скотника Албаков Iумара делар деза правительственни совгIат — Къахьегама Цlеча Байракха орден. Шоай дикача новкъоста из совгIат далараш кхы а чIоагIагIа хьинар айденна къахьега болабелар уж. ИйслагIча пятилетка кхоалагIа, хоадамбеш дола шу цу комплексни бригада коллективо белгалдаьккхар 3000 бежан тIехдаьна тоаденна а долаш дулха лаьрхIа паччахьалкхенна хIачудаларна. Цох боккха пайда хиннаб.

Из боккха толам боаккхача шоаш ца кхобеш къахьийсар хьайбаш леладераша Тамбиев Мовлата, Ахильгов Хьусена, Албаков Iумара, Байсагуров Дарам-Солта, механизатора Саутиев Дауда, зоотехника Льянов Iийсас, хIаьта ишта бригадира Дарсигов Мусас ше а.

Укх деношка бокха кхаь хиннача вIаши кхаьаш доахаш бар бригадера къахьегамхой. 1973 шера илати кхыйола лаьттан продукташи дукхагIа яхара паччахьалкхенга йоххаран белгалбаьннача юрта боахама хьалха латтараштавай Даьлен орденаши медалаши ялраx долча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа Къахьегама Цlеча Байракха орден еннай цар доттагIчоа, бригада механизатора Саутиев Дауда.

— ХIанз тха бригаде кхо саг ва Къахьегама Цlеча Байракха орден енна — йоах бригадира Дарсигов Мусас. — Сайна елча санна дика хет сона уж орденаш царна енна. Тхой барттайнача бригада коллектива цIерах дег тIара доккха баркал ала лов сона Коммунистически партенеи Советски правительстванеи, къахьегача сага йоагIаш йола йоакхо царех. Бакъда, цу совгIаташа бехктокхамегIа ду тхо кхы а доккхагIа дола декхараш кхоачашде. 1974 шера са бригада коллективо дош деннах хIара бежана юкъера дозал 380—400 килограмм йолаш соахкарчул дукхагIа дулха лаьрхIа хьайбаш паччахьалкхенна дIачудала. ХIаьта дийнахьен бийсанен хIара бежана Iотlаккхета дозал 1 килограммага дIаккхоачашде а лерхI оаха.

Р. МАЛЕВ.

ХЬАБЕНАР—СИЙЛЕН НИКЪ

Ухх кердача шера 1 январе 80 шу дизар Беслан — Грозный — Петровск (хIинца Махачкала) участке цуьнь уьйси пассажиран кхуьлен поездаш лела машиннаькъ хьабаьлла. Цу денах дуьйна Къилбаседа - Кавказски машиннаькъан хIаллзара Грозненски отделени хьалхина да.

1893 шера болла баьккхина Беслан — Грозный — Гудермес машиннаькъ. Цу шера 1 мае хена 1894 шера 1 январе кхаччалц кхьарчоа мара лела болабелла яцара поездаш. Кертерча некъан беахдах 134 километр дар. Цу дукхаллолча даькъа тIа декха хиллара диттаъа чопаш дар. 12 шу дьаьккхал цхьа цхьаннэ тайпа тIирс хьал ца бен. 1905 шерагара 1912 шерага кхаччалц ха вьача мара хьесллазар Яндаре (хIинца Плиево), Ассиновский, Закан, Алды, Джалка яха разъездаш.

Машиннаькъа транспорт технически тIехьайнса, кIезига торкалъенц, эксплуатаци геттара ле еш хиллера а, машиннаькъ Iалашйо чIогIа накъбаьккхинарнаш Нохч-ГIалгIайче экономически культурица дегIайоалаяра. Хьалха тIехьайнса кхин моттиган Россе керттерча центраца цхьалщай тай цо. Сихха дегIахха йоалланай мехкадаьтта промышленность.

Грозненски отделенге машиннаькъахой, Грозненски пролетариатаца цхьана Россе болхлой класса революционни къовсама хьалхарча мугIерашка хиннеб. Ростов-на-Дону, Баку, Владикавказски машиннаькъа керттерча мастерскийшка хиллачу стачкашка забастовкашца, 1903 шера Россе еррига Къилбехьа чулоацаш бIарчча цхьа стачка хиние дIа я этта, влияни ярах стачечни боллаш хиллачу юкъебахар Грозненски машиннаькъахойн мехкадаьтта промышленни района болхлойн. «Политически гIуллакха 1903 шера Ставропольски губерне Терски области обзор» тIа кхам бора, Минеральные Воды, Беслан, Грозный станцешка —правительствана духьала агитаци яьй, хIанз а ю, болхлой цIий — 1 Май тIехкоачаш кегар оттабе гIерташ моттиг хиннай», яхаш.

1905 шера декабре Ерригроссийски политически забастовках дIахиттаб IV Грозненски отделенге машиннаькъахой. Грозненски машиннаькъа узле вIашагIъеллача стачечни комитета юкъе хьинаре декъа йоацаш хинаб грозненски машинисташ С. Ф. Стржинский, В. Г. Розинкин, машиниста помощникаш П. П. Бедков, И. М. Филипович, И. М. Шандров, монтер Н. Г. Солонин, монтер П. С. Пушков, кхыбараш. 1905 шера 19 декабре хиннача шиЙ эггара хьалхарча заседане стачечни комитете шийна юкъера исполнительни совет хержай цхи сиг юкъе я воаш: Безбранко (председатель), Самойлов, Шишкин, Шпиганович, Беднов.

1905 шера декабрьски дешошка стачечни комитете чIоагIбаьб тIема дружинаш вIашагIйохкарен Iомаярен болх. Паровозни депе хьаьй бомбаш, гобагIаш, кастеташ, кхыдола гера. Цул тIехьагIа, цIиЙ Iо ца дахийтар духьа стачечни комитете решени яьчул тIехьагIа 1905 шера 25 декабре мара сацийтизар Владикавказски некъа тIа эггара тIехьара забастовка.

Нохч-ГIалгIай чу Советски Iаьдал котдаккхар духьа лоаттабаьча къовсаме доккха дакъа лаьцар машиннаькъахоша. ВIашагIъеллар 180 бIухо юкъе воаш машиннаькъа рота. Ния боле бронепоезд хьайир. «Къахьегача халкъа Iаьдалах парггIатоннен тIехьара къоасамао» аьнна цIи я тилла. ЦIеча Эскара шу подразделенешка ишкаре дакъа лаьцар [illegible] лаьтта тIом вовалешка чакхбоаккхача а хIанта яра тIехьагIа Нохч-ГIалгIай шу граждански тIом чакхбоаккхе[illegible].

Нохч-ГIалгIай территоре тIара революционе моастагIий дIадохабаьча хьалхарча денош а дена партийни, советски, профсоюзни органашца чIагIалаца моастагIий вовлевецен Грозненски отделенге машиннаькъахоша, машиннаькъа транспорт меттаттотташ дегIайоалаяра накъа. ТIара еррига хаоначи духьалоаш эша я еш, мел хила ди хьаярах, бандитий деттача гарза хIал, мела, биркъе я болаш, доалача хила юхаметтоттабир машиннаькъ, тоайир дIадоха леле состав.

Москва-Сортировочни депо дIадоладаь гIуллах («Сийлахь-боккха почин») хьал я лацаш Грозненски машиннаькъа узле коммунистически субботникаш доладир.

Хьинар не ходош къахьегар бахьад доалаш 1925 шере а тIом бале хиннача боарене кхьачар Грозненски отделенге машиннаькъа тIа гIонаш дIа-ехаш кхуьле шухьаш, хIанта кхьайкоача хьоцдамаьта цуд я тIехлаьнар. ДIадуазе мехкаьтта продукташ 1913 шера бараной 180 процент дукхагIа хилар.

1968 шера правительствени совгIаташ — орденаши медалаши елар машиннаькъе отделенге дIаягIолча 14 болхлочоа. Ленина орден еннарашта юкъе — машинисташ-кривоносовцаш: А. С. Нефедов, А. Г. Мирошниченко, К. Н. Литвишко, С. Д. Калугин, кхыбараш. 102 стахановца «Сийлахьа машиннаькъахой» «Машиннаькъа ударники» яха значокаш екий.

Сийлахь - боккха Даьхен тIом болабеннача хьалхарча деношке я дена тIема. гIулакхашкахьа лостабир машиннаькъа отделене шиЙ болх. ТIема - эксплуатационни отделени я хина дIаэттер ма. Хиллазе ярг мел йоаца хIамаш цхьанна духьале йоалаш фронта тIауваяга вIаштIехьлаьккхар: хадданза тIаувар тIема кхоачаж, кхачадбIу. Маьлбоалеягахьа ухар оборудовалех, хдатах, машиннаш етта вцланаш, хьарша беха мал вIычахьа, кхерам боацачаьа дIахувлар.

Грозненски отделене машиннаькъахоех вIашагIъеллар къаьсттенолонкаш тIема подразделенеш; царех цхьараш Берлина кхьачар.

Даьхен тIема фронташка турпал гIуллакхаш карагIдувлярах Даьхен дезагIа доле совгIат Советски Союза Турпала цIи елар машиннаькъа отделенерча машиннаькъахошта М. М. Сурмача, Н. Ф. Сергеевна, А. Г. Алейникова, Ф. Б. Бубликовна. Партизански отрядашта юкъе я болаш турпал летар А. М. Вагаутдинове, Ф. П. Бвятчик, Е. В. Холунов.

Отделене предприятей болхлой хьинарерча къахьегама лакха мах бир партен правительстван, повзъостакшта М. Н. Радченкона, А. Ф. Пануранна, отделене диспетчер хиннача С. В. Кутафина Социалистически Къахьегама Турпала цIи елар.

300 гаргга машиннаькъахочоа ордешаш медалаши, цу даькъе 68 сага — Ленина орден елар.

Хувцаденнад паровозни депо кху. Гудермески депо керда тепловозаш кьалъый, хIанта къьнарчов реконструкци яьй. Грозненски — реконструкци яь я ТЭ-3 серех йолча ниа болча тепловозашца болх беш я я. Шакке дело кердача станочни оборудованеца кийчъяь я.

Отделене деррига доакъошка технически реконструкци я еш, наькъа отделени кердача тайпара машинашца дукъ увза йолаларах Iалман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам (НОТ) ерригача предприятешка, къаьсттта я вагонни депона юкъейоалаш баьнха эггара хьалхара тIа хилар. 1973 шера 13 декабре вагонни депо коллективо чIоагIа дездеи белгалдаьккхар социалистически ахье дахьа доккхий производственни хьоккхамаш бахьан долаш цунна коммунистически къахьегама коллектив яха сийлахьа цIи ена дена 10 шу дизар. Керда некъаш я деххаш реконструкци яьй дуккхача станцешта. Стрелкашкен сигналашкен электрически централизаци яьй Грозне Гудермесе станцешка. Диспетчерски централизаци яьй Кизлярски отделене. Еррига отделене [illegible] поездной бувзам, автоматически локомотивни сигнализаци, автостопаш. Цо поездашка йиш хулийт сахьата 100 я кхы дукхагIа я километр никъ бе. Цу дерригача хIамаша йиш хилийтай производствеци балха тIа дикка толамаш даха.

Партен правительствана лакха мах баьб наькъа отделене коллектива хьинарена къахьегама.

ТIом чакхбаьнначул тIехьагIара пятилеткей семилеткех хана дьалха ккоачашъярах орденаш елар: Ленина орден — 309 сага, Къахьегама ЦIеча Байракха орден — 872, «Знак Почета» яха орден — 26, медалаш — 948 сага.

Ленина орден еннарашта юкъе — транспорта ветеранаш, шоай дахь дена хьа машиннаькъахой боле В. П. Величко, А. Г. Прудников, В. П. Маслов, Д. С. Ильин, Р. С. Ильин, А. П. Лобанов, Н. Ф. Новиков, кхыбараш.

ДIахо а кхьекхухьаш я керда техника, автоматизаци производственни процессий механизаци.

Алхха нйсагIча пятилетка шин шера ворхI беттан боахам технически къобарта дIадахийтад 3 миллион сом совгIа ахча. Цу юкъе дешаш а дахки, эксплуатаци дIадахийтах деррига я лаьрхIача 47,5 километр дIаьха некъаш, 4 станцена реконструкци яьй. Юкъера я отделенера машиннаькъаш 1894 шера хиннарел ялхазза совгIа [illegible]. Тоалий контейнерни деза-доккхий мухьаш Iодоассадуя моттигаш, поточни линиш оттайй Грозне, Гудермеса локомотивни депошкарча дукъ увзача электродвигателашта ремонт ира, кхыдола балхаш даьа.

Наькъа отделене машиннаькъа боахама деррига доакъош технически кхы тIа я кийчдарах нйсагIча пятилетке я йоккха яргIато яьнай.

НйсагIа пятилетка шин шера заданегIа лаьрхIа хинначул денал байсанием юкъера лаьрхIача 1,1 процент дукхагIа лакхъенна вагона балха овсарде, локомотивий — 1,7 процент, мухьаши пассажираши дIа-юха увзара объем — 2,2 процент, локомотиваш ожуд — 1,7 процент, деррига тIадувттта мухьаш 1 процент дукхагIа хинад, къахьегама овсарде лаланегIа лаьрхIа хиннача 1,2 процент лакхъенай.

Планой совгIа дIа-юха ламхье деррига мухьаш Грознерча локомотивни вагонни депошка, Гудермеса станце, наькъа Грозненски дистанце, кхыча предприятешке къахьегама овсарде лакхъяра чотах кхьехьа. Плановни заданеш кхоачашъяьй вагонашка гобахийтара, участковни техническии сухалашта, мухь увзача поезда юкъерча доваля, мухь вагонашка статически чуботтара, яьса гобоаха вагонаш хIезигъяра, мухьаш дукхагIа дIа-юха кхьехьара, пайдаш дара, рентабельность лакхъяра, кхыча хьоккхамашта.

Алхха 1973 шера 9 бетта 168,5 сома экономически эффект я йолаш 663 предложени юкъейихьай рационализаторашек изобретателашек. 420 мероприяти къахьегам Iалмаш ларда тIа вIаштIехьбаьккхара плайегIа юкъейихьай, 240 эзар сом экономически эффект я йоаш.

Отделене коллективо хьалчатоламий лакха мах баьб партен правительствани, машиннаькъе Министерства я машиннаькъа транспорта болхлой профсоюза ЦК-ас, я, Къилбаседа-Кавказски наькъа кулгалхоша, Дорпрофсожо.

1971 шера III кварталле бахча балха итогагIа Грозненски наькъа отделенена машиннаькъа Министерства машиннаькъахой профсоюза ЦК-ан карара кара тела ЦIе байракх я IV квартале — СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен ЦIе байракх я еннай.

ХIАЬТА мел доккхий хувцамаш хиннад машиннаькъахой чуIеча цIеной-бытовой хьалашка! Ах бIаь шера 10,9-зза дукхагIа хиннад цIеноц, хIаьта квартиранкара чуIе моттиг — 23,2-зза.

1973 шера мах чубаха, цIенош 822 цIенга дIакхаьчай, хIаьта чуIе моттиг — 102066 квадратни метра. Машиннаькъахой цар дезалийн культурно-бытовой хьалаш тоалар духьа алхха 1957 шерагара 1968 шерага кхаччалца Грозне хьалъяьй культура Дворец, пионерски лагерь, Гудермесек Джалкей — школаш, Грозне — больницаши поликлиникей, кхо детсади ясли. Гудермесе больница шеръяьй, кхо детсади ясли. Артезиани Зеннелни цхача станцешка детсадаши ясли, 36 тикен ларека хьалъяьй. Уж деррига хIамаш революци йиллехьарча хана Грозненски наькъе отделене хилаза да.

Овлангара дена хувцаденнад машиннаькъахой къахьегама хьалаша цар къамел состави.

Шератара шерага дукхагIа хул моттигерча къамех — нохчехи гIалгIаехи бола машиннаькъахой. Уж хIана ваараш ба, парна юкъе дукха ба инженерно - технически болхлой, хIаьта революци хиллехьа, наггахьа саг мара вацар— Магомаев Ибрагим Хан-Петрович — паровоза машинист, Алиев Мудар Мутиевич — дистанционни техник - строитель.

Вай республикен отделене машиннаькъа транспорти экономически культурни дегIайоалаян ах бIаь шера даьхе уж деррига доккхий толамаш я из аттa хьеена триумфальни марш яц, деззаьа шера къоасам лоаттабеш къахьегаши хьабена халё никъ ба.

Цудухьа шекко яц, шоай деззаьа шу дизар белгалдаьккхаш болча Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене предприятейн учреждени болхлоша шоай беррига низ, шоай деррига хьинар, дегай еррига дIовзар Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезде оттам сийлахь-йоккха програма сихагIа кхоачашъяра дIадургхиларах.

Сатийсен бIубенен хьехи машиннаькъахой шоай кхоанига. Денгара денге, шерагара шерага тоалуш, коалуш хьалагIа цар валар, беррига советски нахьа я санна.

И. КИЧИК,
сийлахьа машиннаькъахо,
А. АФАНАСЬЕВ,
сийлахьа машиннаькъахо.

НйсагIча пятилетка кхоалагIа шу толамаца чакхдоаккхаш болаш Туркмени Гаурдакско серни комбинате химикаш.

20 ноябре кхоачашъяьй шийтта бетта плав. Шу чаккхалехьа кхы я массечк эзар тонн маьлора продуни яьхаьй.

Поседерча больница лорама йолако ю Гаурдака горнякой увахиIенан. Химикий болха хьалаш маштад, предприяте къахьегамхоех эзар ваийттадий-дешай хьеш уж, ушнахIена лоравин лаьца беседаш ю цар.

СУРТА ТIА: карьера цхьан участке бахлий чедикаш.

А. САПАРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬУВКЪАМА ЙОАКХО ЕШ

Хургбоача хьувкъама дика йоакхо ю Шалински района Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхоша. Белгалбаьнча къахьйгар нйсагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера «Знак Почета» яха орден лехача коммуниста Нагомерзоив Абвета кулгалдеча тракторни бригада механизаторашa. ДикагIча агротехнически хаиашка дIадийна даьхар гурахьа дуб ялташ, хIана цхьатарра дегI дахьаш Iайгара доалаш да уж. Ханнахьа лыха Iоалдар бIаьстан культураш дIалургIола деррига лаьтта. Цу тIа тессай кIара гектара цхьацца центнер аммиачни селитрен цхьаца центнер суперфосфатен доархIам беш минеральни удобрени. Шекара свекла дIас лорхIача 200 гектара тIеи настийна хьежиIаш дIаэургIолча 150 гектаре тIеи кхоачам кхлал минеральни моттигорен удобрени тайсай.

Колхозе механизатораша дегаш гIоадаьнна я болеш итогаш ю шера шоаш бахча балха. Цар тоалаца кхоачашъяьй тракторни балхаш дара шера плах. Оалам дара плалаш дикна тIехкхоачашъяьй трактористаша Мегашев Ризвана, Хасаев Баудина, Магомадов Селима, кхычар.

ХIанз, укх Iана деношка я кулгаш вIашкаденка Iеш бац уж. Цхьаболча механизаторашa къахьег хьайбий фермашка доакъараш дIатIаккхухьаш, хIаьта воаккхар болх бу техника тоача.

Кхашкара бIаьстан балхаш хаиатта хIадоладара техника кийча хьилйтарен из лоракрия вай республика беррига механизаторашa тIаьхьехам Сунженашa дахь кхайкара дет тIара къоабалдаь хьалмаца сихбенна тракторашa кхыбола гIирс тоабе болабелар колхозхой. Цар дош денная тIехьатосса юртбоахама беррига гIарс тоабара плаш керда шу хьатIаккхачалехьен, хIаьта трактораш тоаяра план Советски Эскарев ТIема-Флотен Дента — 23 февралатен кхоачашъе, аьнна.

Шоаш делна дош дикка кхоачашдеш хьабоагIа механизаторашa механически мастерской болхлой. Колхоза доалаьа йолча 38 тракторах ахан хIахале я тоаяь яьнай. Трактораш тоаеча шоай дийнахьара болха норма тIехкхоачашъеш къахьегаш ба механически мастерской слесарь Чучаев Махьмад, Ленина орден яха вола мастер-наладчик Евлоев Ахьмад, токарь Мустафиров Саламбек, ала цхьар Узуев Шайх-Ахьмад, кхыбараш.

Болх бIаь Iеш механизаторашa кхаш лелалерана. Царна ца корайоагIа шоай балха гоалой лакхье. Колхоза болх беш я агротехнически курсаш. Цига царна дувц удобрени бахан файда яц мишта беза, Iомабу уж лаьттан хьурмат де, юртбоахама культураш дика кхеа. Курсашка дешаш бараашта юкъе ба хрнжевойш, мугIарера колхозхой. Занятешка дешача къахамашка царах нохчийн ду толашагIйола агротехника дикагIа караерзае. Цул совгIа курсашка дешаш дагIараша шерра дIа-хье белаьт шоай балха опыт.

Колхоза механизатораши шоаш делалонарйий уйлаш далаш я — махулла дикагIа кердача 1974 шерарча хьувкъама лард йоалайе гарган кхашкара бIаьстан балхаш хиннаьа дIадоладара дерттIа кийчлугаш.

З. КОНАЕВ.

СИЙДОЛА МАШИННАЬКЪАХО

Борискин Александр Тимофеевичаьа ЦIеча уголоке дегIа тхо къамаьл деш. Хьалха вовзаш ва сона Александр Тимофеевич, тIаюхаш спецовка я болаш, гIийле, тоьерча дегIара саг. Хьай балхах, захарах лаьца дувцаш, лыхе ва ва Борискинга.

«Се м дац кхы тоалаш ергIоалаш дуьца хIама я, кхыча болхлоша санна бу-дух ал болаш» — йоах цо ахь хеташ хIиЙ я веле. Из я шиЙ гадел ла Александр Тимофеевича. Цхьан коллективе 39 шера болх баь вахча цо, дукхагIча лаккъе шиЙ повкъостех лаьца дуьц.

Гудермесски дистанце машиннаькъа тIа 1934 шера балха вера Борискин Александр Тимофеевич.

— Хала зар юххьенца балха валача хана, — дагалуаш Борискина. — Йолеш яцар опыт, лазнеш. Вохкал хилде повкъосташ — гIо дир цар чIоагIа сона. Цул совгIа, сиЙ болх, хала бале а, сона безаш хиларо я повкъостал дир сона. Болх дIабоалабеш мугIарера болало вар Александр Тимофеевич. Цхьабакъда, механизман духха езаш, машиннаьта гIаккхуш вар. Дукха зем боккхар цо древинаш тIа водительаша беш болча балха, цхьанца хаттераш дора, Iомалора.

1939 шера, ЦIеча Эскарера ше цIавеча, юха я шиЙ коллективе древина водитела гIонча волаш болх дIаболабир Борискин Александр Тимофеевича.

— Болх дукхагIа я хоалхенегIа я ба хIанз, — дуц Борискина. — ДIауйлееа оаш, оала гIулакх деш массехк эттеш километраш машиннаькъ ба. ХIаьта, массанахьа дIачхлеча а, болх дика бе я беза.

ТIема шерашка бахча балхах дувца лаьна дехар дича, йист ца хулаш тоьал ха йоакх Александр Тимофеевичa. Дагалоаца я етта дац-хья уж шераш!

ТIема дика тоалахь наькъаш эцар. Машиннаькъалоша Iодехкар уж наькъаш. Цкъаза бонбаш чуеттаниехьа, снарядаш лелахьацахьа болх бе безаш нийсалора. Цхьацца болча хана рельсаш вIашагI я хетташ Iоедар, тIаккха эхо эндем чакхьаьнча дIайоалар уж рельсаш — моастагIи гаргга вар. Ден-бус 12—14 сахьата болх бора. Ахча оттадахкара бош ба нар из болх. Цу шерашка маьIа ках тIем тIа я болем схьаллахьа бригадашa» боь болх тIема моторо чехкагIа къахара бош бор. Беште, тIем тIа даркIа могергболеш-м машиннаькъахой а бор. Цудухьа яха Александр Тимофеевича кхьаха тIа тIема медалаш.

...Чакхбаьлар тIом. Цхьабакъда, машиннаькъахой болх кIезиггIа ба безаш-м хилазар. ТIема шерашка болабаь мехха бохадам чакхагIа меаметтоотабе наькъаш эцар. ТIаккха я болаш тIа хьалха деттарашта юкъе вуа А. Т. Борискин.

...ХIара Iурра дистанце машиннаькъахой кеара рельсаш, шпалаш, инструменташ тIайоалаш дIатодревинаш хьеэрайоал. Царна дахьана тIа боле беш ю дистанце къахьегIоал, бохаш, Борискин Александр Тимофеевич.

З. ЭСАМБАЕВ.

ШОАЙ ДОШ КХОАЧАЩДУ

Сатийне я укх деношка кхашка. Наггахьа мара хазаш тракторо моторо ду гIар-тата. Дика болх бахь йола юртбоахама техника мугIарах хIаоттеш летт хIанз бригадай станашкен механически мастерскойшкен. Кхашкара бIаьстан балхаш дIадоладара ма кийчъеш ба механизатораш. Цар дика кхетаду техника дика тоаяра хьежна мара кхашкарен бешамашкарен балхаш толаме чакххаа йиш йоацилга. Цудухьа чIоагIа къоабалдар, хьаллампар цар техника хиннахьа бIаьстанга кийчъяраш на лорайраш беррига механизаторашин механически мастерской коллективаши тIаьхьехаш сунженцывна дах кхайкарад.

Из болам гIулакхаца хьалалахар Наурски района «Красное знамя» колхоза къахьегамхоша а. Сунженашa дах кхайкарал дийцар механизаторийн механически мастерске коллективен совещане. Цига белгалйир техника графикаш тоаяра йола план, тIайийцар социалистически декхараш. Ремонтникаша дош делар техника кийчъяра йиъалагIча квартала цIари 25 декабрец, хIаьта еррига тракторашин юртбоахама гIирси тоабара план 23 февралан кхоачашъе, аьнна.

Уж декхараш шоашта хьалхадица оттадаь къахьега дIаболабелар ремонтникаш. Шоаш делна дош толамца кхоачашду цар. Из мишта кхьара тешаш ду укх масалашa. ДиъалагIча квартала планагIа 10 трактор тоае езаш бар уж, хIаьта 25 декабрь хьатIаккхачалехьа тоаяь мастерскойра араьяьар 11 трактор. Кхы я массехк трактор я цар укх деношка араяккха кийчъеш.

Кхашкара бIаьстан балхаш толаме дIадоладара боаххача дешахIама да гIехьатоссаш бола юртбоахама гIирс хинаькъа тоабель боаххар я. ЦудукъачIоагIа йоакхо ю укхаза из кийчбара. Белгалдаьккха веза, цу участке механизаторий гIуллакхаш дика делага. ТIехьатосса гIирс бригадашка тоабу. ХIанзар я кийчъяь дIаоттаяьй еррига 16 сеялка, хьаь деттa установкаш, культиваторашa 17 кул, плугаш, кхыбола гIирс. Цул совгIа, хIанзар я дIаболабеннаб укхаза комбайнаш тоае а.

Укх деношка колхозе хилар кхашкара бIаьстан балхаш дIадоладара техника мишта кийчъеши Iан замалахь ю мишта лорайи хьожаш йола комиссе. Цу юкъе бар халкъа тIехьожамхой, района партийни, комсомольски, советски органий викалаши специалисташи. Цар лакхе мах бир колхозе механизаторашa бахча балха, хIаьта районе хьалхара моттиг я хьожайир цу боахама.

Техникага хьожача хана дукха дIайха дешаш аьлар Воронин Петрен цуйгIончас Кучерук Михаилен кулгалдеча № 1 йолча тракторно - арен бригада коллектива. Цо дика вIаштIехьлаьккхар тIехьатосса юртбоахама гIирс тоабелга. Из бахьан долаш хьалхара моттиг хьожайир цунна. Цо хIама ца эшаш чаккхадьккхад деррига ремонтни балхаш.

Уж толамаш шиЙ-шегIа хьахиннадац. Цудухьа белгалбаха дов камаьлла я йоалаш къахьегараш.

— Цу тайпара нах кIезига бац тха механически мастерске коллективе, — дувц колхоза керттерча инженера Мунич Василий Николаевича. — Шийга дIабенна моллагIа болх сихен дикен кхоачашбу слесара Дрогин Виктора, электрик-аккумуляторщика Черепин Михаила, шоай трактораш дика тоаяьй механизаторашa Гудилов Владимира, Гожа Ивана.

Цхьайола оатхалаш цар хилар бахьан долаш халонаш нийслу ремонтникашта. Цхьабакъда уж цар дьина Iадда Iаш мастерске болхлой. Техника тоаяра график дика кхоачашъяра йолаш йолча ерригача торонех бизза пайда эц цар. Цкъаза накъайоал наькха маькарло. Юкъена оатхалаш толъяра бонкха теркам бу цига.

Цу гIулакха чIоагIа повкъостал ду колхоза маькарча говзанчаша токара Демченко Георген сваршика Кушнарев Николаен.

В. ДАЛИЕВ.

ТЮМЕНСКИ ОБЛАСТЬ.

Хьалхье а болх беш я я Сургутски ГРЭС. Станце [illegible] энергоблоко хIанзе я [illegible] [illegible] [illegible] электроэнергия [illegible]. ХIанз болх бе болалийна [illegible] я 200 эзар киловатт [illegible] хьалагIа болх. [illegible] шоай дехкар [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] багIайлара болаш.

Сургутски ГРЭС — [illegible] [illegible] болх беча, [illegible] [illegible] электростанции [illegible] электроэнергия [illegible] [illegible] Малайбуран Сибирега [illegible] чIоагIа дегIаувро [illegible] [illegible] болаш райошта. 1300 эзар киловатт [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1978 шера болх бе болалургья.

СУРТА ТIА: Сургутски ГРЭС-а турбинни зала.

Н. САПОЖКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СВЕКЛАЙ КЕРДА СОРТАШ ХЬАДАР

Шекара свеклой дукха ги доле фу цхьа ги долча фуца пайдаш вай мехкарча селекционерашa. Дунен Iалмахойна масийна рагIа я хиина юртбоахама Iилмина карагIдаьннача доккхийча хIамаех лахкIаб на хувцам. Фу лу но юрта бoахама? Керда сорташ свекла гIойленагIа да массаза я лелаьача дукха ги долча сортел?

XVIII бIаьшерe чакхйоалаш свеклах эггара хьалхара кхо центнер шекар даьккхад селекцеца Ф. Ахарда. Цу хана дика дIатIахьежача башха йоацаш боацаш кхетадуш йола массе шера бахьашагIа лаьттаи тIа гIолла шерра дIаьрдаьй. Цхьабакъда лаьттаж лелалерашта кIезига хьовзам баьбак свеклача оадох. ГIуллакх миштад аьнча, цхьан погонни метр тIа дIайийта 50—70 зеталг тIадоал свекла. ХIаьта дагIийта дезараш иттаза кIезагагIа дa — яь на дача, тIаддьина хьыгаш шоайла вIашагIа хьерчаргда, хиЙ, хьайоза хьоанна, фо тоъаргдац царча. ТIаддьина хьылаш нийсдара болх вулгаша бе безаш а маьха Iалаьмате беза я хул.

Цуппа бекке яр свекла ше хиннай. ШоллагIа шу доккхаш цуна зиза тохача хана, цуи дIаьхденнача детолгах гурмат санна цхь е дукхагIа зиза тох. Зиза гурматах сом латаш йола вIашагIйоалалургйоаша гурмат хьулаш. Из я хьатIадоагIача шера дIашургьар а. ТIаккха цун бIерра цхьаннена меттел шоайла вIаши готдеш дола массехк хьаг хьалтIадола. ХIаьта дикагIа тьакхъийтара дукхагIдола хьалгаш дIадаха лезаш хул.

ХIаьта гурмат я хулаш фу тIадуургдоацача шекара свеклай сорташ хьадулургдацар-хIогI? ТIаккха хIара гIах тIаяргьяр лордий цхьа гурмат, цхьа бели — тIадаьнна хьыгаш тедаш хуле беррига хьовзам цу сахьате дIабаргбар.

Тайп-тайпарча мехкий Iалмахоша цу тайпара сорт хьаде гIерташ хьийгача къад хIама хиннадац. ТIаккха,* 1932 шера Украине, Верхнячески опытни станце кхашка, Коломиец Ольгийна корадаьад цхьаца ги дола сом кIалбоалла хьалг. Ши шу даьннача гIолла Бордонос Марияна шекара свеклай Ерригсоюзни Iалма-тохкама институте кхыбола болхлойн хьежаб мехка тайп-тайпарча районашка тIадаьннача шекара свеклай 22 миллион хьыгага, 10 процентагара 90 процентага кхачалца цхьаца ги дола 109 хьыг хьакъоастадаьх.

Массехк шу дIадаьннад. Искусственне хьалкхоьча гибридий хьалхарча моахалах тIехьа дьинай (коранье цхьа ги долча свеклас дом чутийсаб дукха ги долча свеклайна). ШоллагIча моахало мара кхоачашдаьлаш Iалмахоша сатийсар; массехк я сом латача хьалгашта енъенна баьцовгIа.

ХIана эшаш йола баьцовгIа хьалархаа, из дaим кхоергIола гIулакх дайза варгдоеиаш дар. Цхьа ги дола гибридаш шоайла вIашагIъе болабелар селекционераш. Цхьа, шоллагIа, кхоалагIа... 1970 шера хьакъоастайир из белгало тешшаме моахалгара моахалга толаш хьайоагIа цхьан чаьлгах цхьа ги дола сом латаш йола свекла.

ХIаьта тохкамаш сатоцар. Опытни кхашка хьалкхеьар доккхийча кхашке шерра дIаера вIалла пайдане а яцар. Шекара свеклай керда тайпаш тIехьа цхьачаш хилар, цар оалаш тоьал мерза хилазар, хьункъам дола бар. Бакъда, гIуллакх цхьа ги хиларах даттаи. кхоачамбоалараш дIадаха вIаштIехьдаргда аьнна хеташ бар Iалмахой. Цхьабакъда дукха къахьегаш болаш йола кхиЙ сакийта йийзар — Сийлахь-боккха Даьхен тIом болабелар.

Яла шу даьннача тIехьагIа мара дIаболабаьлебар из болх. Юкхьенна шоайла гаттара гаьнара гаргала йолча (масала, гаттара гаьнарча географически оалашкара тьаьъна) цхьа ги долча бахьоагIай фу вIашагIъядара. ТIаккха хьахина гибридаш лаьрхIа хьожа я хьожаш къоастайр. Юкъера я хьахилар дукхача хайе сатийсар: цхьан хьалгах хьахиннача свекла дукха шекар я доалаш тоъал лакха хьунхъам тела яьяр. Киевски областерча лаьттаж лелалерашa кхоачашьлагIча шерашка шоай кхашка дIадийнад «цхьа ги долча белоцерковски» сортах дола фу. Свекла дIайийнача кхашка шоаши ахашен кIезигагIа хьега дийзар къа.

Цу хана дена «цхьа ги долча белоцерковски» сорта автораша— Ленински преме лауреаташа Коломиец Ольгас, Бордонос Марияс, цар коллегаша — 10 я кхы дукхагIа процент шекар лакхьа еш я 16 керда сорт хьадаьд. Вай мехкарча шекара свеклай хьувкъама цхьа тIа я совбаьннача мерера хIара процент — из дукха совгIа саццагIа йоалаш 700 эзар тонн шекар-песок я, хIаьта ахча [illegible] миллион сага шера шар йоаш. Керда сорташ хьадаро йиш яйтай шера бIарча хьайийнача свекла шийлагIа хьалагIа ялан хиина 30 миллион гергга болъа-да ахча.

Советски селекционерий бола [illegible] къоабалбаь тIаьйний довза яьхь. ХIанз цхьа ги дола шекара свекла бIаргаго йиш я Польшa, ГДР, США, Китай, кхычa мехкийCта.

Владимир ГОЛЬДМАН,
АПН корреспондент.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

БАНГЛАДЕШ: СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДИРЕКТОРИЙ КУРСАШ

Хьалхашкарча кхиъгах арахьежача тхоьна хьалхиоккхха ир тlаре, бе-бера вовий Дакка — велорикшийн гургалаш, автомобилийн гудоккаш, удицашкарча базаркой ulокаш, удицашкарча базаркой ulорlерч. Цхьабакъда эгара дукхагlа тегаш дора автомашинаша: вовше сигналаш тохга укказа дайххалаш, цудухьа хаддаиза сигналаш тхи машенийн водителаша, велорикшайн — хlаиз а столицерча удицийн дахй-—гурмата юкъе гlолла чакхбовла гlерташ. Укказарча правилаегlа велорикшашта ишкъ бага безаш а автомобиль. Цхьабакъда хlана, гучох, кушам хуза ха хьатlавагучох, кушам, автотранспорто иийна мукъ чай, дукхагlйолча хана улибоалах, дукхагlйолча хана улпашка гlодаз дедара правилаш тейкая а на ец. Цудухьа цхьаннахье а бlаргагой тамаш я Дакка улицийика сацна дукха хlалика-кхихьдх марихьигаш дахьдаи, хьалхашкаре тlехдашкарен киигаш дошнаш, фараш йохарь можинаш.

Маьдиа велорикшаште книгъе гlолла чакх а дааьна, кхоза вlаштlерзьича йохккха йолаеча моттедика вой чудахар тхо. Дlачумолдача дьалтела таблица йоллар тlагlолла дне йоаалун а дедар тlагlолла дне йоаалун а дедар: «Национализам хьча предприятей кулгалхой кийхбу Центр».

«Предприяте кулгалхо» — цунах доккхача гlулакха тlаре саг хег. Цудухьа тхо йовкха ониг йолаш. Цудухьа тхо йовкха осинт йолаш. босс.ий доккхий гlуллакхаш дедала lема вах бlаргаго дальзlе дар, цхьабакъда тхо цандаьлар тхоешцхьабакъда «студенческий» ахача демата цига «студенческий» ахача дешата ца йовкха дош-магаргйолаш ха йола геттара къона вах бlаргабайча. Вешта, Центр ше а к йолагlйолла цига школана тара: гургаз тох, тlакхча дешна багlарш, ои гlаршм а йолаш. lулаш сама шиш-шоай классашка чубойла.

Лектора — Озера Виталий Юрьевича. Плеханова цlарагlча Московски халкъа боахама института преподавателе тахан дешаш «Капиталан прибавочни стоимостиь ахаш. Цо аудиторена хьалханаке шо мнора цхьалхаамиже йолла капиталистическии эксплуатация механизм. Ладувегlаш бераш бlаргаш хьахьекх цхьаккха хlема эвфах тувий на деллйте, хьалхагlа войхl чlега а теха моееш доккхьаль хьанна маман хьачулаша безаш богам шоеш вадае. Цар дагардар ла атта ха: укказа, Гантан Бракмоптран желате, ши шу хьалхагlа мара доараш кортамукъале йолхача «Iсламаа республикайн юкъе, социализма ивааенита тамашийна цlоагlа тlаьбийзаб. Хlаьта лекция чакхъялча, классе шоттига доккха са доах, кхиткъе холуш дlа-юха хьуа — тlех-доккхача хьакъале хьакхела сийлахь-доккха бакьаво нар доаладье. нар гора а хина хlоттад.

— Вашха-дика, дешни долаш кагий нах ба, — йоах тхога перерыве хьамачул тlаьхагlа Виталий Юрьевича. — Семинарашка вlаштlедатача кхоеч.

Бенгала, Центре дешна вагlа вероигта а 185 саг — мадаре дьдча, ба а ба «Iслам доле вагай нах». Уж шаш болча конкурсни экзаменед чаккбаьлаш да lош, тlема тохкамах а цакхбаьлаб. Правительства укказа хоаебохийтаб республика кортамукъаленна тlехьара хьамаре къовсамхой — 1971 шера марта, даргlето бахьан долаш къовсам доаттабе бенгальски халкъ гlеттача хана, шоашта лайна гора бе делла «Мукти бахини» отрядий командираш хlинаш. Цу массане а йул хьалхагlа дешара образоваш юкъе кхийна. хlаьта царех цхьаберий кхиметтел бакалаврийн магистрийн степенаш а я.

— Правительства цlенхашитте тераладел тха экономикаан кулгаду кадраш кийтъела, — аьлар ше тхоьга къамаьл деча хана дешара Центра директора Сираджул Ислама. — Премьер-министра ше сикача рекомендацегlа во курсашка хьийхар советски ши преподавателъ — В. Ю. Озеров Р. Б. Котмалова. Тха общества дьерхlар социализми хьаьгела да. Из дьерхlар кхоечашла тхо хlаьз а самадааш е, цуьга боле, тхой хьалашка хьекха бела тхоей.нйкъ дохаш тхо дале е, тхона хlамала а ховш да, промышленноста национализаци, юрта боахама кооперации, планировани ца йича социализм хургйоацилга. Цудухьа дешара программаниа юкъейоагlа шуи lилмадеча курс хьехаш йола дукхьал марксистски политэкономии производства социалистически организаци. Укказа хьехаш тха профессориш а бе — администраци, финанс, статистика, учета, кхьча дешнашта. Цхьабакъда тхона хов, практика ца хилча теори еша йолга. Цудухьа тха деша багlараша Центре дешаш доаккхача шин шерах ах за предприятешка йоаккхарьга, хlаьта царех дикагlбараш практика а деша а СССР-е бохийтаргба оаха.

— Сенна дуьц из дуьна а, — йоадар хlахо С. Ислама, — кlеигта халонаш латташ хlана тха мехка тlа: тоьаш ш продовольстви, бааал, транспортни средстваш, запасной оатхалаш, хьадад традиционных торговаи бувзамаш. Цхьабакъда эгара доккхагlдола хкоачамбоалар правительства хетачох, из да хила езаш йола ориентаци ца халар, цудухьа из холу политически вахаре а, администрацие а, экономике а. Хала а мичара хургьа из — шш шу хьалхагlа мара шой мукъагlа а хинна дlа мичч аттаб моах. Гlулакхаш дlадахийтаи гоаза мизаца лелаеча бандитиамо а. Нагахьа сашна шун бандиташ шоай хана обрезашi йолий хинлабале, тхачарга хьашт мелд а пулеметаши автоматиш а. Правительство цар боккъонца хир хоадаен порядок оттаси аьохla а.

Цхьабакъда тха да доаккал де йоаш йолаш дола хlамаш а, — аьдар хlахо тхона къамаьл деча — Кортамукъале ма яьскхиигу а «кхоалагlча дуьнея» тlа мичахьа яьй 80 процент йолча промышленноста национализаци? Кхы мичахьа а тха ярш сенна йола правительствени курсаш? Мичаб ерраш ма студенташ? — доккхал дешдуьш ша, цу хана шин кабинете хьачубаьлийча деша багlаршта нулг дlатlа а хьаекхаш. — Вовза лой шона? Хlа шой, цаl ер ма шона: Абдул Латиф — ахархоех ваьнна искусствий бакалавр. Паргlато бахьан долаш Бангладеша къудбехье латаш хинна. Хlаьта ер — хьахархочун вой Бадр Уззамен Миа. Кьилбаседехьа латаш хиначе партизански полка 25 шу хьнна командир, хетартахье, хlана а аракланаа йолча моллагlча цхьан ордена кавалер...

Къамаьл доал юкъе. Дукха ха ялалехьа Бангладеш Халкъа Республика хlахо дегlайоаларна хьаькъий хьакъехьарча дискусси хьарсам чу лостаду из. Цу тайпара дискуссеш хlаьа Бангладеша массе метте хул — университетешка, профсоюзашка, парташка, кепайоазош тlа. Хlаьта къьстта белгаш доалаш хар: цу дегlакхо моди социализмага кхоачабе безе аьмна йот массанена а. Цукх боле тешай хьаллоаттабу социализм личбацхьадхен политика принципех цаl лоархlаш йолча правительства.

— Национализаци хьча предприятей кулгалхой кийхбу Центр хьайден укказа боля бе советски преподавателаш хьехош аьнна правительства' хьча решение бакъду социализмага дахе безам болаш тхо хилар, — хьакхайкадир Центр торжественно хьаеллача хана промышленностен национализаци хьча предприятей гlулакхашта волчен министра Н. Ислама.

— Бангладеша истореа юкъе деино алапашка дlадалергдиа кортамукъале бахьан долаш экономически дегlаехар дукъен доаттабеча къовсаме тха далкъа Советски Союзо дахь а дош а дола мах баьваргвоаш доккха кокъостал,— белгалдьаккхар кхахьегамен социальни lалашоиа министра З. А. Чоудри, эгара хьалхара «социалистически директориш» а хинна а хlоттаргйола деша багlараш деша тlаборабара ше хьехам беш.

Н. ПОЗДНЯКОВ.

ДАККА.

ТАСС корр.

МАССАНАХЬА А КА ЙОАЛАШ

Грозненски аэропорта комсомольски организаце чувоагlа 100 комсомолец кагирхой. Йиспагlча пятилетка кхоалагlча шера шин кхочвашъеча хьинаре дакъа лоацаш хьабоагlа уж. Хlаниле 1974—75 шерий чотах къахьегаш ба самолетий командираш Ю. Самсонов, В. Бабаскин, Г. Северов, авиатехник А. Шевцов, «За трудовое отличие» яха медаль еина самолета командир Хашагульгов Мухьмад.

Эрсий, гlалгlай, нохчий, цыганаш, эрмалой юкъе болча тайтайпарча къамех лате тха коллектив. Хlаьта керттердар да тхоййла барттайне, цхьание шоллагlчоа гlо-новкъостал деш къахьегаини дахаши хилар.

Керттерча гlулакхех цаl да — комсомольцийн кагирхойн знанеш даккхар — дешар. Из гlулакх а дика вlаштlехьдаькхха леладу комсомола комитето. Масала, Бабаскин Василий граждански авиаце Академен, Чучеб Валерий Киевски инженерии институтен заочно дешаш ба. Дешаро вlалла новкъарле ца цаrна общественни вахаре а хьинаре дакъа дика. Хьалхарвар детин отряда комсорг ва, хlаьта Чучеб — комсомола комитета член.

Дика вlаштlеьдаьккхад комсомольски организаце салаlара гlулакх а «Са Даьхе — СССР» яхача Еррагсоюзни экспедице дакъа доацаш Къилбаседа Хlврашхахь Ставропольски крае, Дагестане, хlаьта ниттта Нохч-Гlалгlайчен дукхагlйолча моттигашка: Серженъ-Юрта, Къазина-lам тlа, Малгобеке, Сунженски районе бахха хинналб комсомольцаш кагирхой.

Дукха еза тха кагирхошта художественни самодеятельность. Радиотехник Савельев Григорий, слесарь Волков Георгий, мухьдlа-юха кхухьача отдела дежурни Кинофонтова Тамара — уж ба самодеятельноста хьинарегlа бола доакъашхой.

Самодеятельноста коллектив № 3 йолча сомий бьщадаарий совхозе, республиканскии больнице, ниттта кхыча коллективашта хьалдашка шин говзал дlахьоккхаш хинна. Ростове чакхъьнача хьажара - конкурсе хаькъа ладача аэропорта артисташа хьалдара моттиг яьккхар, хlаьта Хасимиков Саламу Аэрофлота Еррагсоюзни художественни самодеятельноста хьажара лауреат хилар.

Тха комсомола комитета чакхйоах сайренаш-вlашагlкхетарай, огоньекаш. Тхоаш долча оаха хьех тlема ветеранаш, къахьегаме хьалхалеттараш, Нохч-Гlалгlайчен писателаш, поэташ, ниттта дукхха кхыбараш а.

Традици а хинна дlаоттад тха профессегlа конкурсаш чакхъяхар. Ниттта чакхъяьхай «Бувзама хагlаоля говзанч», «Техник — доло кулгаш» яха цlераш яхара конкурсаш. Уж пайдане а сахьердаме а я.

СССР хьаь 50 шу дизара сийнех социалистически хьье дика толамаш дахарахи ВЛКСМ Ленински райкомо тха аэропорта комсомольски организацейа вамытиш байракх еннай. Тхо цо декларийла лу кхы а дикагlа къахьета.

1974 шера 12 июле 50 шу дуз комсомоло Ленина цlи делаю. Цу цlейна дикача толамаца чакъаяхара тlатlейlа къахьегаш я комсомольски организаци. Де лозараш кхы а дукха да.

А. БУГАЕВ,

штурман, ВЛКСМ аэропорта комитета секретарь.

Горно - Бадахшански автономни область. Лакхача ломий Памире бахача нaха чlоагlа дукхадеза Хорогски городской культура Цlен самодеятельни ансамбла артистий концерташ.

СУРТА ТlА: халхарий группа доакъашхой (аьрдехьара аьттехьа) Д. Дусталиев, М. Джомшоева, А. Назармамадова, С. Дильдорбекова.

К. КУМИНШОЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

А. ВЕДЗИЖЕВ

СЕСАГ БАРТА ЦА ХИЛЧА

«Цlи тохар» яхача повеста тlара дакъа

ЧУВАЛЛА теха Хамарзий демош кхоачалуш латтар. Цlикха тlехьашкацар цунна Зено. Дlа кlоаргга шийн дагахь из бакъйолга-м хоара цунна, дале а каст-касте вlаlазьухар из сесага. Цо хlама ца еча а милице а лора кхоачамбилла яхача, из дисар Хамарза сесага раьза ца хилара бахьан, ше йло хилара тарра яо ца лархlар дар. Милиционерашта а ше кlезига хетай сенна хетар цунна шийна тlехьа саг ца воагlилаь. Тамаш а яц, цхьаь саг цlенкха хилеа наха лоархlаш.

Цунна а сатохалургдар Хамарзийга. Эгарий цунна новкъагlа хинар дар хlора денна базара майдан тlа нув хьекха ше араволлаш хилар. Базар латтача хана-м вахацар, базар еххача воихар. Нув-м цо хьекхаргбар, хьаштдале сахиллалца а, бакъда шоай юртарча вовача сага ше тора хетар из. Кхы фу эшар еррнгача юрта хьалхашка сей lонойка! Вешта, хlинзашц дале ше лораьаьар Хамарза, цхьанне а вовчача сага байпабецар цо базара майда тlа нув хьоккхаш. — «Ма дика да, — уйлаш йора Хамарзас ше шийна, — районни центр тха юрта йоацаш а, е базар тха юрта ца оттаеш а. Тlаккха-м гlалгlоргбар хьона со мел ца везарашь».

Бlарга яхача хlамо сенна саготтаьаар Хамарзий базар тlа нув хьеккаш хиначе йоккхача сага. Йоккха саг-м шин аланех дукха ца хана бола беш яр, цудухьа уккаина цlено, лостим хила безилге кхитадоба. Бакъда нув хьекха ма lаьмача, гlола укказа вошлаьача Хамарзийна базара майдане лостам хиача а, ма хилга а бераш вахар.

Хьалхарча дене а эгар цу шинийн юкъе цатоаш. Хамарзий базара конторе дlа а лийи болх чакхбаьлча юххаоагlаргоаш дlаволар милиционер. Базара контора уккаина балха моттиг къовсталеар а инструмент яла цаар е йоккха саг яр.

— Болх безаш аий хьо? — хаьттар йоккхача сага эгара хьайхарча шийнахь. Хамарза шийна лукхача хана дешз воазаш саина.

Йоккхача сага шийна а цуи хаттара а раьза хилекар Хамарза.— Сибат а де хьа шайтlание тара,— дагадехар цуна. — Хьайла, латташ дар фудь.

— Хьа фу гlудакх да цуна?— шийн вогlанна хаттар дир Хамарзас.

— Хьо укказа мел волча хана са гlудакх да, бакъда хье укказара дlавахача, хьайна тойя, хинан тlой далахь — дlаймерзо из.

Боккха бахьен сьергий кувн lодехар цо Хамарзийна хьалхашка.

— Гой хьона, — цlеиг дlахьекхар цо вокара доккха дакъа шайна хьалхашка латташ санка — дlара хьайбш доккаш йола моттиг цlенъергъя lа... Сухаа ца бойя кхуввегдаш хьа, бъьде еварргьй. Кхага санна цlена хила еза из моттиг lуйрзина базар тlа мах баькача.

Цунна сарда, тlачовха дагадехар Хамарзийна. Вакъьа, фу дуьцшоггав кхалсагаца аьлча санна кулг лостадир цо.

— Пайхамара Цlантамат я хьо соьа ниттта команда тела? — вllазие хаьттар Хамарзас юхьера а. — la сога ниттта оал хаьха доахана хlалкарв кхо хехе?

— Хье ниттта вовкха аькхим йоле милице ва везашар — кулгалг лостадир йоккхача сага, — Хьайна тоар де, со-м lа дукьале йир аьина дlаьаьича йоал.

Царна юкъера из къовсам сенна хадаргба ха йиш яцар. Хамарза балха воалаваь милиционер дага а доацаш юкъаменавецаре.

— Хlана вагlа хьо болх ца беш? — хаьттар цо Хамарзийга. Бакъда Хамарза йистхила кхелехь юкъеникхар йоккха саг.

— Укхо-м ше укказа праникаш харжа воалаваьрт лерхl, аьлар йоккхача сага Хамарзийгахь пlела хlа а хьоккхаш — цlавиганал, ер тайпа гlоача сона эшаш вац.

Раьза воацаш Хамарзийгахь дlаялхьар милиционер.

— Цо хьайго яххар дергда la, — аьлар цо доашне. — КПЗ lа мел йоккхача хана хьа хьакиз из хургьа хьона.

Цергаш хьоккхайир Хамарзас. Шин цуншара гоамл дlа а ца гойташ бlарахьежар из йоккхача сага.

— Воле, — лоаша команда елар йоккхача сага.

Укх доккхача хунен тlа шийла дькъалгlагlа саг хетамар Хамарзийна. Мел хургдар хинна хьачуя тlехьагlа хlант укх дала шийха яьккхача йоккхача сага кlил чаcар-из се, аьина хийтар цунна.

ДУККХА аьллар Хамарза балха хьенхаш, шийна белсаль моттиг цlенъеш. Шин дагахьа базар тlа доаха доахан цхуванарна, царгара уж хьдеш болчарна, базар укказа йилаачарна сердар из.

Воах къовлалуш латтар Хамарза болх бахь вальча. Из раьза вар ше болх беш мел волча хана из беламе йоаца йовкха саг шийна кхы гарга ца ена.

— Мегаьд, — аьлар йоккхача сага ше уккангара боля дlа ишаш. — Цкъарчоа могийтаргда вай, тахан хьо хьалха балха вена хилярах. Аз айса хьа бlарг дlа ца кхаьча моттиг цlенъергье. Бакъда тlехьагlа дикагlа хьожаш хила веза.

Цхьаккха цlено йолаш вацар Хамарза тlеххьара дешаш шийна футтаройна йоккхача сага яхаш хиларах. Сов хlаьвела ваттlача кхаьчавар из.

— la таза пахашки деналларе из юларг ма ярий е моттиг — аьлар Хамарзас йоккхача сага lоттар е детахь.

— Йилача хlама а дацар, — шек яланзар йоккха саг. — Адамаш да укх базар тlа латтараш, тlаккха адамашта цlеиои лостаде деза.

— «Хьа хьаша ма хилае е цlено а, е лостам болаш а, — дагахь сердар из цунна, — Укх са хоаккъазал тlа мичара кхъера хьо сона».

Дукха илар Хамарза цу бус шийна кхетаж ча-мотт уллача аьшка цьыгге тlа тlахlалтlавувлаш. Цхьанхне тlехьа воаш уллача дукха хlамаш ухар цунна дагл. Ше дьщана укх массехк дийнахь шийна гуча цаl ява сесаг дагаехача цунна тlехьа дагайолар ехай маьре яха шин йоl, тlаккха дагадохар ше ниттта лаьцар. Дагадухарех цхьанкха цул дага тоа беш хlама дацар. Цlаьхха дог ваделар цун. Ше Заной хиса лочкъадаь дlадела хьах фу хиннад-те аьйна дагадехар Хамарзийна. — Из-м аз цига дlадугдаргда аьина дага а дохаргдахар цунна. — дагахь водавалар Хамарза. — lоадал ма яй из, ше ма ерра lоадал. Хlаьта а lурра начальникага ше цхьан-шии сахьата цlаеахийталга доха аьархlар цо, Маьре ехача йоlах Керама урдина дешна ахча меттахь кийлярах тешам болаш хилача гlойле хетар цунна, мелла чlоагlа ше из дlалочкъалаьдале а.

lурра милице коа цхьанне хlамаш дlаннйсьеш волаш юххера тlехволлача начальникех бlаргкхийтар Хамарзий.

— Начальник, ва начальник, — йистхилар из цуига.

— Фу хиннад цигача? — сецар начальник.

— Са дехар да хьога... аз дах хьогара, цхьан-шин сахьата цlавахийта со... кхача а бахьаргбар аз...

— Укказа курорт яц, — юкъемиккхар цунна начальник, хьайна укказа хьалуш долчох кхоачам бе беза. Цул совгlа судагара хоашаш хьо цlавахийта са бокъо а яц, — кхбар цунна чакхдаьккхалга а хойташ дlаваьхар начальник.

«Хьо а нерцешта юкъе хьерчаволла, — сердар цунна Хамарза,— милице начальникагара фу дика болх баргбар».

ТАМАШ йора Хамарзас ниттта чlоагlа шийн аьттув боирах. Юртахой уккаина дукьал ба, шин сесаг дукьал я, милице начальник дукьал ва, кхыметтел базар тlаьра из къаделла шайтlа а ца Хамарзийна дукьал. Базар тlара йоккха саг дагаехача дега ше lаттача санна новкъа хилар цунна. Сенне дагаехар цаlалт хилар. Тоьаргдаш кастта юха а цунна дукьалъотта везаш хилча. Шийна чуваллае кхийтта ди-бийса техача судахочуд а, ше хlа ца вахийтача милице начальникал а, хьаштдале дала шийн дlадаьккхача шайтlал е говнах яр из Хамарзийна. Вешта де хlама дацар, дала ше хьежа а хьажа волча санна цунна хара дlаоеинавар Хамарза.

Хlама дергдац, — шийна сайхам бе тlертар из, — тахамара дар дlадаьлча хlо-ли мара дисах кхоанара дар дьлча — беркl мара дисац, ниттта дlагlоргда е делош-м».

Хамарза базар тlа хьаоалаеча уккаига хьежаш сенна хьа тlа шш кулг а оттадаь базара майдан тlа латтар йоккха саг.

«Хьажал цуга, — цергаш хьоккхайир Хамарзас, — доккхача эскара хьалхашка шарал сеча латтаций».

— la фу дий, — Хамарза оча уйлаех ваьккхар цо, — эгара хьалха кхаьштагl цlенъе, тlаккха де лелар да арга хьога.

— Фу? — кхетамзар Хамарза.

Шин арахаl кха а цьалхадьккхар йоккхача сага.

— Бlаргаша боал техар Хамарзийна цаr эгlаввха. Цхьа йоккхача сага хlама тоде дагадехар цунна, бакъда из дlахьежача базархойна хьалхашка латта [illegible] хьаволлаьвь милиционер бlаргаийра Хамарзийна.

— Хьона... la... Со мьлае мотт... Со малаш мотт, хьона цlоrla хьаьккхар цо.

Цо ахчох дош ца латаш кулг лостадир йоккхача сага.

— Хье ниттта хина кьонах вал къаракъаш а мелаш милице кхувлийта ваваш ва... Дукха тамбоа а ца етташ сихха хьаштагl цlенъе lа.

— Къанат дийнахь да хьакхица воалаяла хьа из сога цlенйой таргьеце, къавейна вуд,—юхо а цlогlа хьехкар Хамарзас. — Аз цlаккха цlенъергьац хьаштагlе, хьа воркхlе ше цlенйича а.

Сиха йоацнаш шийна хьалхашка улла бlаьха сьаргий нув хьейийар йоккхача сага.

— Хьакхийна а варацу а воалалла хьа да къематдийнехь а дунехь а, — мамогта лоста а бе Хамарзийна нув техар цо, — хьо чо къаракъаш а мелаш милице кхуалийташ дийнахьа са да, хьаьнала къе а хьетаеш наьхаь...

Из Хамарзийна вlалле ца метгар дар. Ше де лезачун уйла ца Хамарза валалехьа цунна хьалхашка хьаттар ер хьаволлаваь милиционер.

(Дlахоадар хургда).

ЗУЛАМ БЕНХАМ БОАЦАШ ДИСАЦ

Оздоев Хьасани Мальсагов Мальмадъ дар дайна городе гlолла го боахаш лелар.

— Машинаца цхьаннахьа гlо вай, — аьлар царех цхьанне. Шоашка мошин ца хиларах мел ха машинаца бела лаьрхlар цар. Из уйла йолаш автостанце бахар уж.

Дlадагал тхо — аьлар цар эгара хьалха тlаьхьаьчача таксистага.

— Мича даха безам ба шун? — хаьттар Басклева.

— Пхьилекьонгий-Юрта ухийтал, йисаре боккхий нах бахлакхадоагlаргда вай, — бlа тlесар Оздоева Мальсаговга.

Таксиста Назоккера Пхьилекьонгий-Юрта хахийтар машин.

Уж баккаога хьежаш саг вацар цига. Тlаккха пассажираша таксистага аьлар Алхан-чурта канала тилдача тlаьна тlех а ваьлий, хьу, етlача гlолла цlаехийта машин. Из гарга ник бац, кхерамие а ба. Дегабуак бир Басклева, гlулакх меттаькъа цо халарах саккир вуд. Машин сецийир.

— Цига аь дутарглац цо, — аьлар цо.

— Фул lа вуцар? — сихвелар Оздоев. Урс даьккхаc цо.

— Дlалалаа машин! — Урс тlаоттадир цо таксиста. Урса кlалхара хьа а нйккха, машина чура араваьла ве аьлар цуь. Цу шевамеча пассажирех вадар из.

Шоеlта бе ена «Волга» дlаахийтар Оздоевен Мальсаговен. Бакъде дукча лийлаязар уж машин хехнаш. Милице болхлой тlахкуво болча цар машин хин тlатекар. Машин ехар.

Назрани районе халкъа суде йlаьхха ха тохаш суд йир Оздоевни Мальсаговни. Машин йоча ярах хинна 2134 сом ае Орджоникидзевски автотранспортни управлене йlетаакха тlаьлалдар цара.

И. ЛИЙКУСЬ,

Нохч-Гlалгlай АССР юстице министерства болхло.

ПАЙДАНЕ СЕМИНАР

Укх деношка Грозни Чехова цlерагlча библиотеке чакхъяьлар массови библиотекай болхлой семинар, Гулбениарий чlоагlа тергам тlаоэйш яр Миллионщикова цlерагlча мехкдаьтта института доцента В. А. Коптева «Машар безача дерригдунен конгресса итогех» дешна доклад.

КПСС Нохч-Гlалгlай обкома X пленумо дlа ма дехкара, дешарашта атеистически кхетам лучеа беш болча балха опыт дlа-хьа луш къамьлаш дир библиотекай болхлоша.

П. СИМКИНА.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Куба столица — Гавана.

В. КОШЕВОЙ сурт.

ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 январь.

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Школьни каникулий денош. «Перерыв хилале 0:1» яхача телевизиони дукха серийни художественни фильма премьера. «Кlалкара яьха Паргон» яха 2-гlа сери. 10.15 — Босбола телевидени. Мультфильмий программа. 10.40 — «Валаш ва из тайпа саг» яха телевизиони очерк. 11.10 — Босбола телевидени. Шера лауреаташ. Концерт. 15.10 — Передачай программа. 15.15 — Школьни каникулий денош. Босбола телевидени. «Зlамига бери тхов тlа веха Карлсон». Сатира Московски театра фильм-спектакль. 16.45 — Босбола телевидени. «Вилково» яхача телевизиони документални фильма премьера. 17.15 — Босбола телевидени. Дешархошта. «Орленок» яхача телестуде концертни зал. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Школьни каникулий денош. Босбола телевидени. «Лэсси» яха телевизиони дукха серийни художественни фильм. «Чайтонг» яха 2-гlа сери. 18.40 — «Нохч-Гlалгlайчу гlолла». Информациони программа (эрсий, гlалгlай меттала). 19.05 — Франце Тlема-Федарча мизий оркестра концерт. Чайковски цlерагlча концертни залера трансляцех йола записаш. 19.55 — Босбола телевидени. «Новкъост бригадь» яхача телевизиони художественни фильма премьера. 2-гlа сери. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — Босбола телевидени. Бургаш а йолаш хоккейх ловзара СССР чемпионат. 2-гlа тайм. 22.15 — Босбола телевидени. Оперетта езаш барашта. 22.45 — Кердадараш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.25 — Атеистически кхетамна дешархой кхебар. КПСС-а обкома инструктора Гандолоева выступлени (гlалгlай меттала). 19.40 — Киножурнал. 19.50 — Социалистически яхье хьалхалаттараш болча. «Трансмаш» яха завод (гlалгlай меттала). 20.00 — Шоана, бераш. 20.10 — Дуьнен халкъашта юкъера обозрени. 20.25 — Самодеятельни художникий балха выставка.

4 январь.

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Школьни каникулий денош. «Перерыв хилале 0:1» яхача телевизиони дукха серийни художественни фильма премьера. «Каспара гlулакхаш» яха 3-гlа сери. 10.10 — Босбола телевидени. Мультфильмий программа. 10.40 — Оперетта халхарашка тlахьех. Свердловскера передача. 11.25 — Мехка промышленни предприятей перекличка. 15.30 — Передачай программа. 15.35 — Школьни каникулий денош. Босбола телевидени. «Зебра лочкъаьй» яха телевизиони художественни фильм. 16.30 — Шахматни школа. Ловзе бохалурий класс. 17.00 — Спортах йола беседаш. 17.30 — Берашта йола фильм. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Школьни каникулий денош. Босбола телевидени. «Лэсси» яха телевизиони дукха серийни художественни фильм. «Тувлабена lахарга» яха 3-гlа сери. 18.40 — Европейски кхерамзлен тlехьа къовсам лоаттабу доттагlал долча социалистически мехкаша. 19.10 — Босбола телевидени. «Керда московски цирка» яхача телевизиони документални фильма премьера. 19.35 — Босбола телевидени. Концерт. 19.50 — «Тореадор» яхача телевизиони спектакла премьера. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — Босбола телевидени. Цхьане йола советско-венгерски музыкальни программа. 22.30 — Босбола телевидени. Шайбана хоккейх ловзаре цlеррий дунен халкъашта юкъера яхь. Советски Союз — Америка Вlашагlакхийтта Штаташ. 3 период. Ленинградера передача. Листовача — Кердадараш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Тахан коммунистически школаша. Завод «Красный молот». 18.30 — Документальни фильм. 18.55 — «Нохч-Гlалгlайчу гlолла». Информациони программа (эрсий, нохчий меттала). 19.10 — Хоамаш. Реклама. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — Вlаштанга дика хоачо е (гlалгlай меттала). 19.30 — Телевизиони фильм. 19.45 — «Ловзаи lуйре» яхача дьвнашта оагlонашта гlолла (гlалгlай меттала). 20.00 — Шоана, бераш. 20.20 — Социалистически яхье котбовннараш вежараш концерт.

РАДИО

3 январь.

6.30 — «Юртара вахар» (гlалгlай меттала). 6.45 — Хоамашка хаоттамаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Нохч-гlалгlай эшарий концерт (гlалгlай меттала). 8.50 — Болхло яха еза цlи а (нохчий меттала). 16.00 — «Къона тlехье» (нохчий меттала). 16.15 — Дошлара школе (эрсий меттала). 16.30 — «Дай новкъа гlолла» яха очерк (нохчий меттала). 16.45 — «Паззе цlсчаш хиначе социалистически общество социальни структурех» яха беседа (гlалгlай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала). 18.40 — «Общественни порядка ха тlа» яха радиоинформаци (эрсий меттала).

4 январь.

6.30 — «Юртара lуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамашка хаоттамаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Эшарий. «Ленин вайца ва» яха кантата (эрсий меттала). 8.40 — «Ловзане Лаьча» яха Осмиева дувцар (нохчий меттала). 16.00 — «Увехцlено» яхача циклацара передача. «Мишта лорейла веза йlовхоравш хиларех» (нохчий меттала). 16.15 — «Ландала» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 16.30 — «Поэташ — хиллаш хозераш» яха музыкальни передача (гlалгlай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, юкъе юкъе йоачан а йолаш, ха хилен фегара температура республике гlолла 1 градус шелалгара 3 градус йlовхалга кхоачаш. Грозне 1—3 градус йlовхал йолаш хилен тарлу. Кхоанен ломмен мохкаш а йолаш, юкъ-юкъе йоха а еххаш, 4 январе наг-нагахьа кlезиг-дукха йоачан а йолаш ха хилен бийсашка 3—8 градус шелал йолаш, дешошка 2 градус шелалгара 3 градус йlовхалга кхоачаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-30-11; белхтоххама секретара—3-34-38; партийни вахаран культуран отделий — 3-01-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтери — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-01-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет арадуха шинкъера, пен., пегатте динъенна.

С06001. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект 7/84. Типография из-за «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 08047.